

WARSZAWA
Centralna Biblioteka

61873

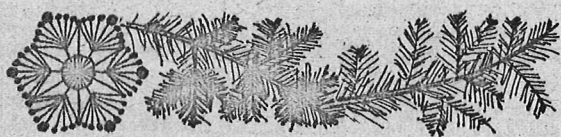
informacje

Zarządu Głównego PTTK

Nr. 3.

WARSZAWA, grudzień 1982 r.

DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO

W imieniu Zarządu Głównego PTTK składamy wszystkim członkom Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego serdeczne życzenia pomyślności i sukcesów w pracy zawodowej i działalności społecznej w nadchodzącym Nowym, 1983 Roku.

Chcemy, aby był to rok wytężonej pracy, dzięki której wspólnie osiągniemy cele określone przez X Krajowy Zjazd PTTK. Będzie to nasz udział w umacnianiu Polski Ludowej.

Jednocześnie przekazujemy życzenia wszystkiego najlepszego w życiu osobistym.

SEKRETARZ GENERALNY

/Zdzisław Łysio/

PREZES

/Andrzej Gordon/

**z prac prezydium
i plenum ZG PTTK**

3 grudnia odbyło się kolejne posiedzenie Prezydium Zarządu Głównego PTTK. Przedstawiamy pokrótce najważniejsze rozpatrywane na posiedzeniu zagadnienia.

X Krajowy Zjazd PTTK określił kierunki i zasady polityki ekonomicznej Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Jednym z elementów tej polityki jest działalność gospodarcza Oddziałów Towarzystwa, prowadzona w formie wyodrębnionej bądź też niewyodrębnionej. Po dyskusji Prezydium przyjęło Uchwałę nr 117/82 w sprawie zasad działalności gospodarczej Oddziałów PTTK. Obowiązywać ona będzie od dnia 1 stycznia 1983 roku. Uchwała określa zasady, formy, zasięg i zakres działalności gospodarczej prowadzonej, zgodnie z przepi-

Zbliża się koniec 1982 roku. Taki moment zawsze sprzyja refleksjom nad rokiem minionym, nad ostatnimi dwunastoma miesiącami, które upłynęły. Rok ten można uznać za udany dzięki ofiarnej pracy działaczy wszystkich szczebli Towarzystwa.

Równie ofiarnej pracy oczekujemy w nowym roku. Tylko własną pracą możemy bowiem osiągnąć sukcesy - również w działalności społecznej.

Szacunek dla pracy społecznej podkreślano podczas obchodów jubileuszowego 75 roku od utworzenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Czy bez ofiarnej pracy pierwszych polskich krajoznawców obecny społeczny ruch turystyczno-krajoznawczy nabrałby takiego kształtu, jaki posiada obecnie? Obchodom jubileuszu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego poświęcamy specjalną wkładkę w "Informacjach".

Wiele miejsca w działalności Towarzystwa w ostatnim miesiącu 1982 roku poświęcono środowiskowej pracy PTTK, uznawanej zawsze za ważny element działalności. Uchwałą dotyczącą środowiska młodzieży akademickiej, rola PTTK w socjalnej działalności w zakładach pracy - to najważniejsze problemy poruszane w tym okresie. Z zakresu działalności gospodarczej odnotowania wymagają prace związane z działalnością gospodarczą oddziałów PTTK. Prace te są kontynuacją zasad polityki ekonomicznej PTTK określonej przez X Krajowy Zjazd PTTK.

Chcemy, aby "Informacje ZG PTTK" zawsze reagowały na uwagi i zapotrzebowania czytelników, aby spełniały oczekiwania na wewnętrzną informację w Towarzystwie. Prosimy zatem o przekazywanie wszelkich uwag, które postaramy się uwzględnić w dalszej pracy.

sami prawa, Statutem PTTK, Uchwałami Zarządu Głównego PTTK i jego Prezydium oraz otrzymanym zezwoleniem. Szerszą informację o Uchwale podajemy w rozdziale "Życie gospodarcze".

Prezydium dokonało zmian w "Regulaminie zasad przyznawania nagród działaczom społecznym PTTK" z 1970 roku. Znowelizowany tekst "Regulaminu" zostanie opublikowany w terminie późniejszym.

Prezydium przyjęło również znowelizowaną uchwałę w sprawie kosztów prowadzenia prac znakarskich na szlakach turystycznych.

Prezydium zapoznało się z informacją dotyczącą gospodarki transportowej w jednostkach Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Na dzień 1 stycznia 1982 roku w PTTK eksploatowano 758 pojazdów, w tym 306 autokarów turystycznych.

Problemy działalności PTTK w środowisku akademickim stanowiły ważną część obrad Prezydium. Działalność turystyczna zawsze była ważnym elementem wychowawczym i integracyjnym środowiska studenckiego. Uznając dużą rolę turystyki w tym prężnym, kadrotworczym środowisku, Prezydium ZG PTTK podjęło Uchwałę dotyczącą perspektyw działalności PTTK w środowisku akademickim.

Posiedzenie Prezydium Zarządu Głównego PTTK w dniu 18 grudnia w całości poświęcono sprawom ekonomicznym Towarzystwa. Podjęto między innymi Uchwałę Prezydium ZG PTTK w sprawie współdziałania Zarządów Wojewódzkich PTTK w sprawowaniu funkcji organu założycielskiego w stosunku do przedsiębiorstw PTTK rozliczających się z budżetem centralnym. Treść tej Uchwały podamy w kolejnym numerze "Informacji".

4 grudnia br. odbyło się uroczyste posiedzenie plenarne Zarządu Głównego PTTK poświęcone w całości 75-leciu powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. W posiedzeniu uczestniczyli, prócz członków Zarządu Głównego, zaproszeni goście - dawni działacze Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Relację z posiedzenia zamieszczamy w okolicznościowej wkładce.

7 grudnia br. odbyło się spotkanie przedstawicieli Zarządu Głównego PTTK z Przewodniczącą Sejmowej Komisji Kultury i Sztuki posłanką Krystyną Marszałek-Młynarczyk. W spotkaniu uczestniczyli: Prezes ZG PTTK kol. Andrzej Gordon, Sekretarz Generalny kol. Zdzisław Łysio oraz Przewodniczący Komisji Opieki nad Zabytkami ZG PTTK kol. Franciszek Midura.

Przedstawiciele ZG PTTK przekazali Ob. Przewodniczącej szczegółową informację o działalności PTTK w dziedzinie opieki nad zabytkami oraz o prowadzonych przez PTTK muzeach regionalnych.

Podczas spotkania omówiono najważniejsze problemy związane z kulturotwórczą rolą działalności przewodników turystycznych PTTK oraz problemami działalności wydawniczej.

życie gospodarcze

Kierunki usprawnień systemu ekonomicznego PTTK - III

W dniu 3.XII. Prezydium ZG PTTK podjęło uchwałę nr 117 w sprawie zasad działalności gospodarczej Oddziału PTTK. Zakończono tym samym proces normowania podstaw działalności gospodarczej jednostek Towarzystwa. Uchwała spełnia rolę konstytucyjną. Obejmuje ona całokształt gospodarki Oddziału w formie wyodrębnionej i niewyodrębnionej. Celem działalności jest wspomaganie działalności programowej oraz wypracowanie środków finansowych na działalność programową.

W stosunku do przedsiębiorstw PTTK stosuje się przepisy uchwały 94 w sprawie zasad działalności przedsiębiorstw PTTK uzupełnione o regulacje § 8 dotyczące sposobu naliczania wpłat na cele statutowe. Wpłaty oddziałowego przedsiębiorstwa powinny być ustalone przez Zarząd Oddziału w formie wieloletnich normatywów finansowych, zachęcających do poprawy efektywności gospodarowania i uwzględniać potrzeby rozwojowe działalności jednostki.

Oddziały mogą prowadzić działalność gospodarczą w formie niewyodrębnionej w granicach uzyskanego zezwolenia, wydanego przez Sekretarza Generalnego na pod-

stawie pisemnego wniosku Zarządu Oddziału. Szczegółowy zakres potencjalnej działalności oddziału normuje § 4 uchwały wymieniając między innymi: organizację i obsługę krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego, eksploatację obiektów turystycznych i gastronomicznych, usługi paszportowe, działalność handlową, produkcję sprzętu turystycznego i pamiątek oraz specjalistyczne usługi podziemne, podwodne i wysokościowe. Sekretarz Generalny może cofnąć zezwolenie w przypadku naruszenia przepisów prawa i statutu lub utrzymującej się nierentowności działalności przyczyniającej się do powstania zjawisk będących kryteriami wszczęcia postępowania sanacyjnego. Organem odwoławczym w zakresie zezwoleń jest Prezydium Zarządu Głównego PTTK.

Niewyodrębniona działalność gospodarcza oddziału może być prowadzona również przez osoby fizyczne na podstawie umowy agencyjnej z wyjątkiem turystyki zagranicznej, usług przewodnickich i pilotażu turystycznego, produkcji pamiątek i sprzętu turystycznego oraz specjalistycznych usług podziemnych, podwodnych i wysokościowych.

Uchwała przewiduje możliwość prowadzenia wspólnej działalności niewyodrębnionej kilku oddziałów według odpowiednio stosowanych przepisów dotyczących wspólnych przedsiębiorstw /Uchwała Prezydium Zarządu Głównego PTTK nr 94/82 § 6 ust. 3, 5/.

Prowadzenie niewyodrębnionej działalności gospodarczej musi być oparte na uchwalonym przez Zarząd Oddziału regulaminie. Ustala on formalno-organizacyjne struktury działalności oraz zasady rejestracji i kontroli procesów gospodarczych. Regulamin powinien gwarantować kierownikowi jednostki niezbędną samodzielność wynikającą z zasad reformy gospodarczej oraz zapewnić pracownikom, nie będącym agentami współdziałania w zarządzaniu jednostką.

Kierownika niewyodrębnionej jednostki gospodarczej powołuje i odwołuje Zarząd Oddziału, przy czym zgodnie z duchem reformy i biorąc pod uwagę pozytywne elementy metody konkursu, zaleca się jej stosowanie.

Oddział PTTK prowadzi działalność na podstawie planów wieloletnich i rocznych uchwalonych przez zarząd oddziału. Jest zobowiązany do zapoznania z ich treścią właściwy zarząd wojewódzki.

W stosunku do majątku oddziału w myśl § 19 oddział wykonuje wszelkie uprawnienia z wyjątkiem wyłączonych innymi przepisami.

Prezydium ZG PTTK kierując się wytycznymi X Krajowego Zjazdu PTTK wprowadziło szereg unormowań zwiększających uprawnienia oddziału w sferze gospodarczej jednocześnie zwiększyło zakres odpowiedzialności. Oddział PTTK występuje w obronie w oparciu o osobowość prawną PTTK na rzecz i w ciężarze majątku oddziału. Odpowiedzialność majątkową ponosi kierownik jednostki oraz inni pracownicy według umów o odpowiedzialności materialnej. Ponadto Zarząd oddziału odpowiada za wyniki prowadzonej działalności gospodarczej i za jej zgodność z obowiązującymi przepisami.

Oddziały, które zamknęły swoją działalność w skali rocznej ujemnym wynikiem finansowym lub nie są w stanie wywiązać się terminowo ze swoich zobowiązań, podlegają postępowaniu sanacyjnemu zgodnie z uchwałą nr 103/82 Prezydium ZG PTTK z dnia 28 października 1982 r. w sprawie postępowania sanacyjnego. W związku z powyższym oddział PTTK ma obowiązek zgłoszenia pisemnie Zarządowi Wojewódzkiemu PTTK i Zarządowi Głównemu, że prowadzi działalność gospodarczą ze stratą. Postępowanie sanacyjne podejmuje właściwy Zarząd Wojewódzki lub Zarząd Główny jeśli zaniechano niezbędnych działań.

W stosunku do oddziału, który doprowadził swoją działalność do stanu wymagającego postępowania sanacyjnego, przysługują zarządowi wojewódzkiemu i Zarządowi Głównemu sankcje wynikające ze Statutu do likwidacji oddziału włącznie.

Omówione rozstrzygnięcia uchwały nr 117 pozwalają wprowadzić jednolity system ekonomiczny, którego działanie podporządkowane jest kryterium efektywności. Uchwała właściwie sterowana i w pełni wykorzystywana może stanowić instrument dynamizowania działalności oddziałów w zakresie gospodarczym i programowym.

Prezydium Zarządu Głównego PTTK z dn. 10. X. 82r. w sprawie zasad funkcjonowania obiektów turystyki kwalifikowanej PTTK.

Prezydium Zarządu Głównego PTTK pragnąc zapewnić właściwe warunki dla obsługi turystów, uprawiających formy turystyki kwalifikowanej oraz określić ich prawa i obowiązki podczas pobytu w obiektach turystycznych PTTK, postanawia:

§ 1

Zatwierdzić "Zasady funkcjonowania obiektów turystyki kwalifikowanej PTTK" oraz ramowe regulaminy schroniska górskiego PTTK i obiektu turystyki wodnej PTTK stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Ustalić termin wprowadzenia w życie niniejszej uchwały na dzień 15 listopada 1982 r.

PREZYDIUM
ZARZĄDU GŁÓWNEGO
PTTK

Z A S A D Y

funkcjonowania obiektów turystyki kwalifikowanej PTTK

I. Pojęcie i rodzaje obiektów turystyki kwalifikowanej

§ 1

Obiekty turystyki kwalifikowanej stanowią szczególnie rodzaj bazy turystycznej PTTK, charakteryzujący się prostym standardem oraz ograniczonym zakresem świadczonych usług. Obiekty te przeznaczone są głównie dla tych turystów, którzy decydując się na skromne warunki pobytu pragną znaleźć prawdziwie turystyczną atmosferę oraz mieć możliwość bezpośredniego kontaktu z przyrodą. Turyci przebywający w obiektach turystyki kwalifikowanej są nie tylko mile widzianymi gośćmi, lecz również ich współgospodarzami.

§ 2

Do obiektów turystyki kwalifikowanej PTTK zalicza się te spośród nich, które z uwagi na swoje położenie na szlaku, lokalizację w określonym regionie kraju, wielkość oraz standard wyposażenia stanowią materialną bazę dla turystów, uprawiających wędrowniki np. piesze /górskie/, kajakowe, żeglarskie, kolarskie, narciarskie i inne.

§ 3

Do obiektów o których mowa w § 2 zalicza się przede wszystkim: schroniska, stacje wodne, ośrodki turystyki wodnej, a także niektóre obozowiska turystyczne i campingowe.

§ 4

Lista obiektów turystyki kwalifikowanej, w których obowiązują niniejsze "zasady" ustalana jest przez Sekretarza Generalnego PTTK na podstawie wniosków składanych przez jednostkę administrującą obiektem, zaopiniowanych przez ZW PTTK oraz komisję właściwej dyscypliny turystyki kwalifikowanej ZG PTTK.

II. Cele programowe i ekonomiczne zasady funkcjonowania

§ 5

Obiekty turystyki kwalifikowanej stanowią punkty etapowe na obranej trasie turystycznej i w związku z tym pełnią następujące funkcje:

- 1/ udzielają schronienia wędrującym turystom,
- 2/ zapewniają nocleg,
- 3/ umożliwiają nabycie prostych posiłków i podstawowych artykułów pierwszej potrzeby,
- 4/ stwarzają możliwość przygotowania we własnym zakresie posiłku w kuchni turystycznej,
- 5/ w miarę posiadanych możliwości wypożyczają sprzęt turystyczny,

6/ umożliwiają naprawę sprzętu, stanowiącego własność turysty,

7/ służą informacją oraz radą w sprawie dalszej wędrowniki.

§ 6

Obiekty turystyki kwalifikowanej winny posiadać odpowiedni wystrój wnętrz wiążący się z charakterem obiektu i tradycjami PTTK.

§ 7

Ceny za usługi w obiektach turystyki kwalifikowanej winny odzwierciedlać rzeczywisty poziom kosztów działalności. Gestorzy obiektów /OZGT PTTK, oddziały PTTK/ powinni w kalkulacjach cenowych zakładać minimalizację kosztów funkcjonowania obiektu /szczególnie kosztów administracyjnych/ oraz uwzględniać inne wpływy umożliwiające obniżenie ceny jak np. zyski z działalności innych obiektów, dotacji itp. Ewentualne zyski z działalności obiektu winny być przeznaczone na jego konserwację, wymianę wyposażenia oraz modernizację.

III. Zasady korzystania z usług noclegowych i rezerwacja miejsc

§ 8

Turyci przybywający do obiektu na nocleg przyjmowani są według kolejności zgłoszeń. Przy równoczesnym zgłoszeniu się turystów pierwszeństwo przysługuje członkom PTTK.

§ 9

W uzasadnionych przypadkach kierownicy obiektów PTTK po zasięgnięciu opinii właściwego zarządu oddziału PTTK lub rady programowej OZGT mogą ograniczyć zakup miejsc noclegowych w danym obiekcie do kilku kolejnych dni.

Wprowadzone tak ograniczenie nie może być stosowane:

- 1/ gdy w obiekcie są wolne miejsca,
- 2/ jeżeli warunki atmosferyczne lub stan zdrowia turysty nie pozwalają na kontynuowanie wędrowniki.

§ 10

Obiekty turystyki kwalifikowanej są przeznaczone głównie dla indywidualnych turystów wędrujących.

Obiekty przyjmują wnioski o rezerwację:

- 1/ od członków PTTK wraz z towarzyszącymi członkami rodzin, organizatorów obozów turystyki kwalifikowanej oraz organizatorów innych imprez programowych PTTK /złoty, rajdy/ najwcześniej na 6 miesięcy przed datą planowanego pobytu,
- 2/ od pozostałych turystów indywidualnych oraz od organizatorów imprez nie związanych z działalnością programową PTTK najwcześniej na 2 miesiące przed datą planowanego pobytu.

Wnioski o rezerwację dla turystów indywidualnych członków PTTK muszą zawierać numer legitymacji PTTK, którą osoba zamawiająca nocleg obowiązana jest okazać z chwilą przybycia do obiektu i załatwienia formalności noclegowych. Upoważnia się właściwy zarząd wojewódzki do ograniczenia możliwości rezerwacji w obiektach położonych na terenie województwa, poprzez wprowadzenie zasady zachowania określonej ilości miejsc /%/ dla turystów przybywających do obiektu bez uprzedzenia.

§ 11

Odpowiedzi na wniosek o rezerwację obiektu winien udzielić w ciągu 14 dni od daty otrzymania zamówienia.

§ 12

Obiekty turystyki kwalifikowanej położone na terenach niezagospodarowanych, oddalone od siedzib ludzkich, w szczególności schroniska górskie, obowiązane są udzielić schronienia i noclegu turystom, którzy przybyli do obiektu, a nie mają już możliwości bezpiecznego dotarcia do innego obiektu - nawet wówczas, gdy wszystkie miejsca noclegowe są zajęte. W przypadkach takich, nocleg winien być udzielony w pomieszczeniu za-

stępczym, na przykład w świetlicy, korytarzu itp. Zarządy wojewódzkie PTTK określają listę obiektów do których stosuje się zapis niniejszego paragrafu.

§ 13

W celu ułatwienia rezerwacji miejsc w kilku obiektach, dyrektorzy OZGT /zarządy oddziałów PTTK/ mogą tworzyć recepcje regionalne. Za korzystanie z usług recepcji regionalnej turysta nie ponosi żadnej odpłatności.

IV. Funkcjonowanie obiektu

§ 14

Obiekty turystyki kwalifikowanej zapewniają podstawowe warunki pobytu, głównie nocleg i prosty posiłek.

§ 15

Obiekty turystyki kwalifikowanej nie mogą być wyposażone w urządzenia samogrające i nagłaśniające.

§ 16

Obiekty turystyki kwalifikowanej prowadzą ograniczoną działalność gastronomiczną. Muszą one rozporządzać w ciągu całego dnia co najmniej jednym gorącym posiłkiem, a także prowadzić sprzedaż podstawowych artykułów żywnościowych /chleb, konserwy itp./. Kierownik obiektu powinien tak zorganizować pracę w kuchni, aby dostosować ją do potrzeb turystów. Kuchnia w obiekcie musi być jednak czynna nie później niż od godz. 7,00.

§ 17

W obiektach turystyki kwalifikowanej nie prowadzi się sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 4,5 %.

§ 18

W obiektach turystyki kwalifikowanej musi funkcjonować kuchnia turystyczna z której turyści korzystają nieodpłatnie.

§ 19

W obiektach turystyki kwalifikowanej obowiązują nieodpłatnie wydawanie wrzątku do naczyń turysty.

§ 20

Jadalnie obiektów turystyki kwalifikowanej są dostępne również dla turystów spożywających posiłek przez siebie przyrządzony.

§ 21

Obiekty turystyki kwalifikowanej powinny posiadać pomieszczenie służące jako świetlica. Funkcję taką może spełniać jadalnia w okresach między posiłkami.

§ 22

W obiektach turystyki kwalifikowanej musi znajdować się apteczka, suszarnie odzieży i obuwia oraz pomieszczenie do przechowywania sprzętu turystycznego i ekwipunku /narty, kajaki, rowery, plecaki itp./. Jeżeli warunki lokalowe na to pozwalają, w obiekcie winny funkcjonować:

- punkt sprzedaży pamiątek, artykułów pierwszej potrzeby oraz wydawnictw organizacyjnych,
- wypożyczalnię sprzętu turystycznego.

Ponadto kierownicy obiektów obowiązani są wykorzystać wszystkie możliwości zorganizowania na terenie obiektów warsztatu napraw dla sprzętu charakterystycznego dla danej dyscypliny turystyki. Warsztat powinien być wyposażony w urządzenia niezbędne dla dokonania naprawy sprzętu.

§ 23

Jeżeli pozwalają na to warunki terenowe, kierownik obiektu zobowiązany jest zezwolić turystyce na rozbicie namiotu lub ustawienie przyczepy campingowej i pojazdu na terenie obiektu, jednak wyłącznie w miejscu przez niego wskazanym.

§ 24

Obiekty turystyki kwalifikowanej mają obowiązek udzielania noclegów turystyce korzystającemu z własnej bielizny pościelowej lub śpiwora - przy odpowiednio zmniejszonej odpłatności za nocleg.

§ 25

W obiektach turystyki kwalifikowanej obowiązuje zasada wynajmowania miejsca noclegowego, z tym że przy braku turystów można za zgodą kierownika wynająć całe pomieszczenie.

§ 26

Członkowie /kadry PTTK przebywający w obiekcie obowiązani są do udzielania kierownikowi obiektu pomocy w każdej wymagającej tego sytuacji. W przypadkach losowych /wypadek, klęska żywiołowa itp/ pomocy powinni udzielić wszyscy przebywający w obiekcie turyści.

§ 27

Cennik usług turystycznych obiektu winien być wieszony w widocznym miejscu i uwzględniać wszystkie warianty usług, zawarte w niniejszych "zasadach".

§ 28

Obiekty udzielają zniżek organizacyjnym na zasadach ustalonych przez Zarząd Główny PTTK.

V. Nadzór społeczny

§ 29

Obiekty służące obsłudze turystyki kwalifikowanej, jako spełniające ważne cele statutowe i programowe Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego poddane są szczególnemu nadzorowi społecznemu przez odpowiednią komisję turystyki kwalifikowanej ZW PTTK i rady programowe OZGT. Z tego też względu w skład rady programowej OZGT powinni wejść m. innymi działacze PTTK - przedstawiciele dyscyplin turystyki, właściwej dla charakteru administrowanych obiektów.

§ 30

Kierownika obiektu turystyki kwalifikowanej angażuje dyrektor OZGT po zasięgnięciu opinii rady programowej OZGT lub Zarząd Oddziału PTTK po zasięgnięciu opinii odpowiedniej komisji turystyki kwalifikowanej ZW PTTK. Kierownik obiektu turystyki kwalifikowanej, będący jego gospodarzem i opiekunem przebywających w nim turystów, winien posiadać szczególne predyspozycje związane z charakterem swojej pracy, a w szczególności powinien:

- 1/ posiadać odpowiednie kwalifikacje, niezbędne do prowadzenia obiektu turystycznego,
- 2/ dobrze znać zasady uprawiania dyscyplin turystyki, którym obiekt służy,
- 3/ bezwzględnie przestrzegać zasad funkcjonowania obiektu,
- 4/ znać i respektować w praktyce zasady ochrony przyrody,
- 5/ udzielać informacji turystom, niezbędnych do dalszej wędrówki,
- 6/ być członkiem PTTK.

§ 31

Zaleca się jednostce administrującej obiektem /OZGT, oddział PTTK/ zwiększenie uprawnień kierowników obiektów, w szczególności w zakresie:

- 1/ drobnych remontów, bieżących napraw i konserwacji,
- 2/ ustalenia limitu zatrudnienia poprzez możliwości angażowania pracowników w ramach przyznanego limitu funduszu płac,
- 3/ udzielania zniżek od cen usług noclegowych zatwierdzonych w szczegółowych cennikach, w przypadkach uzasadnionych względami handlowymi przy zabezpieczeniu interesu jednostki.

§ 32

Jednostki administrujące obiektami turystyki kwalifikowanej mają obowiązek stosowania w swojej pracy postanowień i zaleceń odpowiednich komisji turystyki kwalifikowanej ZG PTTK i zarządów wojewódzkich PTTK, o ile nie są one sprzeczne z niniejszymi "zasadami".

VI. Przepisy końcowe

§ 33

1. Zobowiązuje się jednostki administrujące obiektami turystyki kwalifikowanej /OZGT, zarządy oddziałów PTTK/ do opracowania na podstawie niniejszych "zasad" i ramowych regulaminów obiektu górskiego i turystyki wodnej, szczegółowych regulaminów obiektów i wprowadzenia ich w życie w terminie określonym uchwałą Prezydium ZG PTTK.
2. Tracą moc regulaminy i inne przepisy porządkowe obowiązujące w obiektach turystyki kwalifikowanej.
3. Zachowują ważność rezerwacje przyjęte i potwierdzone przed wejściem w życie niniejszych "zasad".

PREZYDIUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK

RAMOWY REGULAMIN SCHRONISKA GÓRSKIEGO PTTK

§ 1

Schronisko górskie PTTK przeznaczone jest do obsługi specjalistycznych form turystyki /pieszej i narciarskiej/ - w warunkach górskich. Schronisko służy turystom prostym noclegiem, skromną bazą gastronomiczną, informacją turystyczną oraz pomocą w razie potrzeby.

§ 2

Położenie schronisk, ich przeznaczenie oraz cel, jakiemu służą, wyróżniają je spośród innych rodzajów obiektów noclegowych. Wymaga to od turysty dostosowania się do szczególnych zasad współżycia społecznego między innymi przez samoobsługę, ograniczony komfort pobytu itp.

§ 3

Schronisko jest domem dla turysty. Turysta jest w nim oczekiwanym gościem, lecz jako korzystający z mienia PTTK - jest jednocześnie współgospodarzem obiektu. Z uwagi na to turysta winien dbać o stan i czystość schroniska, a w szczególności:

- a/ zwracać uwagę na przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych,
- b/ nie zakłócać spokoju,
- c/ nie palić tytoniu poza wyznaczonymi do tego celu pomieszczeniami,
- d/ nie pić alkoholu.

§ 4

Schronisko posiada następujące wyposażenie i urządzenia do dyspozycji turystów:

- 1/ wypożyczalnie sprzętu turystycznego,
- 2/ punkt naprawy sprzętu turystycznego,
- 3/ suszarnię odzieży i obuwia,
- 4/ przechowalnię sprzętu i ekwipunku turystycznego,
- 5/ bufet,
- 6/ kuchnię turystyczną,
- 7/ punkt sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby oraz wydawnictw turystycznych.

Zasady korzystania z wyżej wymienionego wyposażenia i urządzeń zawarte są w odrębnych przepisach porządkowych.

§ 5

Schronisko przyjmuje wnioski o rezerwację:

- 1/ od członków PTTK /z podaniem numeru legitymacji/ wraz z towarzyszącymi członkami rodzin, od organizatorów obozów turystyki kwalifikowanej oraz organizatorów innych imprez programowych PTTK /złoty, rajdy/, najwcześniej na:
- 6 miesięcy przed datą planowanego pobytu,
- 2/ od pozostałych turystów indywidualnych oraz od organizatorów imprez nie związanych z działalnością programową PTTK, najwcześniej na:
- 2 miesiące przed datą planowanego pobytu.

Właściwy zarząd wojewódzki PTTK może ograniczyć możliwości rezerwacji miejsc noclegowych w obiektach położonych na terenie województwa, poprzez wprowadzenie zasady zachowania określonej ilości miejsc /%/ dla turystów przybywających do obiektu bez uprzedzenia.

§ 6

Turysta przybywający na nocleg winien się zgłosić do recepcji lub osoby prowadzącej meldunki w celu załatwienia niezbędnych formalności meldunkowych oraz uzyskania przydziału miejsca noclegowego. W przypadku dokonania rezerwacji w okresie wcześniejszym niż 2 miesiące przed terminem pobytu, turysta musi okazać legitymację PTTK, której numer podał w zamówieniu.

§ 7

Kierownik schroniska lub osoba upoważniona wystawia rachunek za noclegi, a na życzenie turysty również za inne usługi.

§ 8

Turysta ma prawo korzystać z własnej bielizny pościelowej lub śpiwora, przy odpowiednio zmniejszonej odpłatności za nocleg, wyszczególnionej w obowiązującym cenniku.

§ 9

Cennik usług noclegowych znajduje się w recepcji schroniska.

§ 10

Schronisko udziela zniżek organizacyjnych na zasadach ustalonych przez Zarząd Główny PTTK.

§ 11

Doba noclegowa trwa od godz. 12-iej do godz. 10-iej dnia następnego.

§ 12

W godzinach nocnych, od 22-iej do 6-iej obowiązuje bezwzględna cisza. Turysta zamierzający opuścić schronisko przed godz. 6-tą winien powiadomić o tym poprzedniego dnia, kierownika schroniska.

§ 13

Opuszczając schronisko turysta obowiązany jest pozostawić klucz od pokoju w recepcji.

§ 14

Turysta wyruszający na wycieczkę w terenie wysokogórskim powinien odnotować godzinę wyjścia, trasę wędrówki i termin przewidywanego powrotu.

§ 15

Jadalnia obiektu czynna od ... do ... dostępna jest również dla turystów pragnących spożyć posiłek przyrządzony we własnym zakresie.

§ 16

Turysta ma prawo otrzymać bezpłatnie wrzątek do własnego naczynia, w godzinach pracy kuchni, tj. od godz... do godz...

§ 17

W schronisku obowiązuje zakaz sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 4, 5 %.

§ 18

W razie stwierdzenia braków lub uszkodzenia powierzonych turystyce wyposażenia lub sprzętu, obowiązany jest on zapłacić odpowiednie odszkodowanie. Za szkody wyrządzone przez uczestników zorganizowanych grup, odpowiada kierownik grupy.

§ 19

Odstępowanie miejsca noclegowego, wyposażenia lub sprzętu powierzonych turystyce, względnie przenoszenie wyposażenia czy sprzętu do innych pomieszczeń bez zgody kierownika schroniska, jest niedozwolone.

§ 20

Kierownik schroniska odpowiada za kradzież, zniszczenie lub uszkodzenie mienia turysty na zasadach ogólnie obowiązujących we wszystkich zakładach noclegowych. Przypadki takie należy bezzwłocznie zgłosić kierownikowi schroniska, który sporządza odpowiedni protokół zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 21

Palenie tytoniu odbywa się w miejscach wyznaczonych przez kierownika schroniska.

§ 22

Zę względu na niebezpieczeństwo pożaru należy zachować szczególną ostrożność przy używaniu lamp naftowych, świec itp.

§ 23

Maszynek spirytusowych, naftowych, elektrycznych i innych wolno używać jedynie w miejscach do tego przeznaczonych. W żadnym przypadku nie wolno ich używać w pomieszczeniach noclegowych, korytarzach, strychach itp.

§ 24

Członkowie kadry PTTK przebywający w schronisku obowiązani są do udzielania kierownikowi schroniska pomocy w wymagającej tego sytuacji. W przypadkach losowych /wypadki, klęska żywiołowa itp/, pomocy powinni udzielać wszyscy przebywający w schronisku turyści.

§ 25

Kierownik schroniska ma obowiązek zdecydowanie i energicznie reagować na naruszanie zasad pobytu w schronisku /np. zakłócanie spokoju, nieprzestrzeganie ciszy nocnej/, aż do usunięcia turysty ze schroniska włącznie oraz ewentualnego wezwania na pomoc organów porządkowych.

DYREKCJA OZGT PTTK
ZARZĄD ODDZIAŁU PTTK

RAMOWY REGULAMIN OBIEKTU TURYSTYKI
WODNEJ PTTK

§ 1

Stacja wodna /OTW/ z uwagi na swoją lokalizację oraz standard i zakres świadczonych usług przeznaczona jest głównie dla osób uprawiających takie dyscypliny turystyki kwalifikowanej, jak: kajakerstwo, żeglarstwo oraz nurkowanie.

§ 2

W obiektach turystyki wodnej obowiązuje zachowanie szczególnych środków ostrożności, stosowanie się do regulaminu wypożyczalni sprzętu turystycznego /pływającego/, obowiązek opieki nad dziećmi itp.

§ 3

Obiekt zapewnia turystyce podstawowe warunki pobytu, głównie nocleg oraz proste posiłki.

§ 4

Obiekt posiada następujące wyposażenie i urządzenia do dyspozycji turystów:

- 1/ wypożyczalnię sprzętu turystycznego,
- 2/ punkt napraw sprzętu turystycznego,
- 3/ suszarnię odzieży i obuwia,
- 4/ przechowalnię sprzętu i ekwipunku turystycznego,
- 5/ bufet,
- 6/ kuchnię turystyczną,
- 7/ punkt sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby oraz wydawnictw organizacyjnych.

Zasady korzystania z wyżej wymienionego wyposażenia i urządzeń zawarte są w odrębnych przepisach porządkowych.

§ 5

Obiekt przyjmuje wnioski o rezerwację:

- 1/ od członków PTTK /z podaniem numeru legitymacji/ wraz z towarzyszącymi członkami rodzin, od organizatorów obozów turystyki kwalifikowanej oraz organizatorów innych imprez programowych PTTK /spływy, rejsy/, najwcześniej na:
- 6 miesięcy przed datą planowanego pobytu,

- 2/ od pozostałych turystów indywidualnych oraz organizatorów imprez nie związanych z działalnością programową PTTK, najwcześniej na:

- 2 miesiące przed datą planowanego pobytu.

Właściwy zarząd wojewódzki PTTK może ograniczyć możliwości rezerwacji miejsc noclegowych w obiektach położonych na terenie województwa, poprzez wprowadzenie zasady zachowania określonej ilości miejsc /%/ dla turystów przybywających do obiektu bez uprzedzenia.

§ 6

Turysta przybywający na nocleg winien zgłosić się do recepcji, lub osoby prowadzącej meldunki w celu załatwienia niezbędnych formalności meldunkowych oraz przydziału miejsca noclegowego.

W przypadku dokonania rezerwacji w okresie wcześniejszym niż 2 miesiące przed terminem pobytu, turysta musi okazać legitymację PTTK, której numer podał w zamówieniu.

§ 7

Kierownik obiektu lub osoba upoważniona wystawia rachunek za noclegi, a na życzenie turysty również za inne usługi.

§ 8

Turysta ma prawo korzystać z własnej bielizny pościelowej lub śpiwora - przy odpowiednio zmniejszonej odpłatności za nocleg, wyszczególnionej w obowiązującym cenniku.

§ 9

Cennik usług noclegowych znajduje się w recepcji obiektu.

§ 10

Obiekty udzielają zniżek organizacyjnych na zasadach ustalonych przez Zarząd Główny PTTK.

§ 11

Doba noclegowa trwa od godziny 12-iej do godziny 10-iej dnia następnego.

§ 12

W godzinach nocnych, od 22-iej do 6-iej obowiązuje bezwzględna cisza.

§ 13

Opuszczając obiekt turysta obowiązany jest pozostawić klucz od pomieszczenia noclegowego w recepcji.

§ 14

Jadalnia obiektu czynna od ... do ... jest dostępna również dla turystów pragnących spożyć posiłek przyrządzony we własnym zakresie.

§ 15

Turysta ma prawo otrzymać bezpłatnie wrzątek do własnego naczynia, w godzinach pracy kuchni tj. od ... do ...

§ 16

W obiektach obowiązuje zakaz sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 4, 5 %.

§ 17

W razie stwierdzenia braków lub uszkodzenia powierzonych turystyce wyposażenia lub sprzętu, obowiązany jest on zapłacić odpowiednie odszkodowanie. Za szkody wyrządzone przez uczestników zorganizowanych grup, odpowiada kierownik grupy.

§ 18

Odstępowanie miejsca noclegowego, wyposażenia lub sprzętu powierzonych turystyce, względnie przenoszenia wyposażenia lub sprzętu do innych pomieszczeń, bez zgody kierownika obiektu, jest niedozwolone.

§ 19

Kierownictwo obiektu odpowiada za kradzież, zniszczenie lub uszkodzenie mienia turysty na zasadach ogólnie obowiązujących we wszystkich zakładach noclegowych. Przy padki takie należy bezzwłocznie zgłosić kierownikowi obiektu, który sporządza odpowiedni protokół, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 20

Palenie tytoniu odbywa się w miejscach wyznaczonych przez kierownika obiektu.

§ 21

Ze względu na niebezpieczeństwo pożaru należy zachować szczególną ostrożność przy używaniu lamp naftowych, świec itp.

§ 22

Maszynek spirytusowych, naftowych, elektrycznych i innych wolno używać jedynie w miejscach do tego przeznaczonych.

§ 23

Członkowie kadry PTTK przebywający w obiektach obowiązani są do udzielania kierownikowi obiektu pomocy w wymagającej tego sytuacji.

W przypadkach losowych /wypadek, klęska żywiołowa itp/ pomocy powinni udzielać wszyscy przebywający w obiekcie turyści.

§ 24

Kierownik obiektu ma obowiązek zdecydowanie i energicznie reagować na naruszanie zasad pobytu w obiekcie /np. zakłócenia spokoju, nie przestrzeganie ciszy nocnej/, aż do usunięcia turysty z obiektu włącznie oraz ewentualnego wezwania na pomoc organów porządkowych.

DYREKCJA OZGT PTTK
ZARZĄD ODDZIAŁU PTTK

LISTA OBIEKTÓW TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ

Schr. - schroniska
Bac. - bacówki
DW - domy wycieczkowe
SW - stacje wodne
OT - obozowisko turystyczne
OC - obozowisko campingowe
OTW - ośrodki turystyki wodnej

OZGT LUBLIN

1. OC w Zamościu
2. Bazy namiotowe na Roztoczu /Józefów, Krasnobród, Susiec, Zwierzyniec/
3. OTW Krasne

OZGT NOWY SĄCZ

1. Schr. Morskie Oko
2. Schr. na Polanie Chochołowskiej
3. Schr. Murowaniec na Hali Gąsienicowej
4. Schr. w Dolinie Roztoki
5. Schr. w Dolinie Pięciu Stawów
6. Schr. na Hali Ornak
7. Schr. na Hali Kondratowej
8. Schr. na Turbaczu
9. Schr. na Starych Wierchach
10. Bac. na Maciejowej
11. Schr. "Orlica" w Szawnicy
12. Schr. "Trzy Korony" w Sromowcach Niżnych
13. Schr. na Hali Krupowej
14. Schr. na Luboniu Wielkim
15. Schr. na Hali Przehyba
16. Schr. na Hali Łabowskiej
17. Bac. na Bartnem
18. Schr. na Magurze Małastowskiej
19. Schr. nad Wierchomlą
20. Schr. na Jaworzynie Krynickiej
21. SW w Znamierowicach

OZGT OLSZTYN

1. SW Frącki
2. SW Jałowy Róg
3. SW Płaska
4. SW Serwy
5. SW Swoboda
6. SW Wysoki Most
7. SW Czaple
8. SW Gawrych Ruda
9. SW Strzelce + pole namiotowe
10. SW Węgorzewo
11. OTW Kamień + camping
12. DW Augustów + camping
13. DW Ruciane
14. DW Jabłoń + camping
15. DW Białostrzegi
16. DW Wigry + camping
17. OT Mikołajki + pole namiotowe
18. SW Bryzgiel
19. SW Ukta
20. DW Krutyń
21. DW Piławki + camping

22. DW Babięta
23. DW Biełki
24. DW Sorkwity
25. DW Małdyty
26. DW Nowy Most
27. SW Pasym + camping
28. SW Spychowo
29. SW Piecki + camping
30. SW Stare Jabłonki
31. SW Miłakowo
32. SW Zgon
33. Camping Olsztyn
34. DW Ostrołęka + camping
35. SW Różan
36. DW Elbląg + camping
37. Camping Frombork
38. DW Wilkasy
39. OTW Itawa

OZGT OPOLE

1. Schr. Pod Kopą Biskupią

OZGT POZNAŃ

1. OT w Boszkowie

OZGT SANOK

1. Bac. na Jaworzcu
2. Bac. Pod Małą Hawką
3. Schr. na Poloninie Wetlińskiej
4. DW Wetlina
5. Schr. Ustrzyki Górne
6. Schr. Komańcza
7. Schr. Nowy Łupków
8. DW Folusz
9. Schr. Iwonicz Zdrój

OZGT Sopot

1. SW Wdzydze Kiszewskie
2. SW Brodnica Dolna k/Kartuz
3. DW "Jezioranka" w Ostrzyczach
4. SW Wiele

OZGT SZCZECIN

1. OC Drawno

OZGT WAŁBRZYCH

1. Schr. Andrzejówka
2. Schr. Zyguntówka
3. Schr. Pasterka
4. Schr. Pod Muflonem
5. Schr. "Orlica" w Zieleńcu
6. Schr. "Jagodna" w Spalonej
7. Schr. Na Śnieżniku
8. Schr. Maria Śnieżna
9. Schr. Srebrna Góra

OZGT BIELSKO-BIAŁA

1. Schr. na Baraniej Górze
2. Schr. na Białniej
3. Schr. na Dębówcu
4. Schr. na Hali Boraczej
5. Schr. na Hali Miziowej
6. Schr. na Hali Lipowskiej
7. Schr. na Hali Rysianka
8. Schr. na Klimczoku
9. Bac. na Krawcowym Wierchu
10. Schr. na Leskowcu
11. Schr. na Magurce
12. Schr. na Markowych Szczawinach
13. Schr. Pod Tułem
14. Schr. na Przegibku
15. Schr. na Równicy
16. Bac. na Rycerzowej
17. Schr. na Skrzycznem
18. Schr. na Stożku
19. Schr. na Szyndzielni
20. Schr. na Wielkiej Racy
21. Schr. w Zwardoniu
22. DW "Hanka" w Zawoi

OZGT BYDGOSZCZ

1. SW Charzykowy
2. SW Swornigacie
3. SW Sokole-Kuźnica
4. SW Tleń
5. SW Janowo k/Bydgoszczy
6. SW Karczewo
7. SW Sępólno Krajeńskie

OZGT JELENIA GÓRA

1. Schr. na Stogu Izerskim
2. Schr. Szwajcarka
3. Schr. Czartak
4. Schr. na Hali Szrenickiej
5. Schr. pod Łabskim Szczytem
6. Schr. Odrodzenie
7. Schr. Zamek Chojnik
8. Schr. Samotnia
9. Schr. Strzecha Akademicka
10. Schr. na Przełęczy Okraj

OZGT KRAKÓW

1. Bac. na Brzance
2. Bac. na Jamnej

OZGT WARSZAWA

1. SW Łazy
2. OC Budy Grabskie
3. Stacja Puszczajska
w Bromierzyku
4. DW Kampinos
5. DW Zegrzynek /tylko latem/
6. Osada Puszczajska Tułowice

OZGT ZIELONA GÓRA

1. OC Łagów

ZARZĄD ODDZIAŁU W BRODNICY

1. SW Bachotek
2. DW "Flisak" w Nowym
Mieście Lubawskim

ZARZĄD ODDZIAŁU W GOLUBIU- DOBRZYNIU

1. DW w Golubiu-Dobrzyniu

ZARZĄD ODDZIAŁU W ŁOMŻY

1. SW Morgowniki

ZARZĄD ODDZIAŁU W WAŁCZU

1. DW Wałcz

ZARZĄD ODDZIAŁU WE WROCŁAWIU

1. Schr. na Ślęży
2. DW "Pod Wieżycą" w Sobótce

W dniu 18 listopada 1982 roku Zakłady Produkcyjne "Foto-Pam" powołały dobrowolne "Porozumienie Zakładów Produkcyjnych PTTK "Foto-Pam", którego celem jest reprezentowanie wspólnego stanowiska oraz osiąganie wzajemnych korzyści organizacyjno-gospodarczych. Porozumienie nie jest organem kierowniczym i nie posiada uprawnień nadzorczych. Przewodniczącym został wybrany kol. Henryk Cieciora z Sopotu. Prezydium ZG PTTK Uchwałą nr 121/82 z dnia 3 grudnia br. zaakceptowało utworzenie porozumienia.

W poprzednim numerze "Informacji" zamieszczono tekst Uchwały nr 103/82 Prezydium Zarządu Głównego PTTK w sprawie postępowania sanacyjnego w stosunku do przedsiębiorstw PTTK. Działając na podstawie tej Uchwały Prezydium ZG PTTK podjęło w dniu 21 grudnia br. Uchwałę nr 113/82 w sprawie postępowania sanacyjnego wobec Zakładu Remontowo-Budowlanego PTTK w Koszalinie. Jednocześnie zobowiązano Sekretarza Generalnego do ustalenia składu komisji sanacyjnej oraz określenia jej kompetencji.

na warsztacie komisji społecznych

27 listopada br. odbyło się plenarne posiedzenie Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK. Zebrani po dyskusji przyjęli plan pracy Komisji na 1983 rok.

W 1983 roku otwarty zostanie Międzynarodowy Górski Szlak Przyjaźni, powstały z inicjatywy KTG ZG PTTK. Komisja będzie brać czynny udział w otwarciach poszczególnych odcinków szlaku - /maj - odcinek na terenie Niemieckiej Republiki Demokratycznej, wrzesień - na terenach Czechosłowacji i Węgier/, a także zorganizuje uroczyste otwarcie polskiego odcinka szlaku, które nastąpi w lipcu 1983 roku. Z otwarciem odcinka polskiego łączyć się będzie przyjęcie pierwszych grup turystów zagranicznych, organizowane również przez aktyw KTG. Otwarcie Międzynarodowego Górskiego Szlaku Przyjaźni, łączącego Eisenach z Budapesztem będzie ukoronowaniem sześciolletniej pracy koordynowanej od początku przez Komisję Turystyki Górskiej ZG PTTK, a przyczyni się do aktywizacji międzynarodowej turystyki górskiej.

Stan górskich schronisk PTTK zawsze znajdował się w centrum zainteresowania Komisji. W 1983 roku opracowany zostanie szczegółowy raport przedstawiający stan obecny i potrzeby schronisk górskich, służących turystyce kwalifikowanej. Zakończenie prac nad raportem przewidziane jest na jesień 1983 roku.

Co roku Komisja organizuje zlot przodowników turystyki górskiej, będący problemowym spotkaniem społecznej kadry działaczy górskich. XIX już Zlot odbędzie się w październiku 1983 roku w Sanoku, a poświęcony będzie tematyce etnicznej grupy Łemków.

W grudniu 1983 roku Komisja Turystyki Górskiej organizuje, w ramach obchodów 110 rocznicy utworzenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego sympozjum biograficzne poświęcone Mariuszowi Zaruskiemu. Fragmentem obchodów jubileuszu PTT jest otwarcie - z inicjatywy Komisji - księgarni górskiej "Pod Wierchami". Prowadzona ona będzie wspólnie przez Komisję Turystyki Górskiej i Oddział Krakowski PTTK.

Komisja planuje uruchomienie w 1983 roku Szkoły Górskiej w Schronisku PTTK na Kalatówkach. W ramach Szkoły będzie prowadzone szkolenie aktyw turystycznego, obejmujące wszystkie etapy - od podstawowego do wysokospecjalistycznego.

KTG ZG PTTK włącza się w programowanie obozowej akcji letniej 1983 roku. Planowane jest zorganizowanie roboczego spotkania z przedstawicielami Biur Obsługi Ruchu Turystycznego PTTK - bezpośrednimi organizatorami akcji.

Turystom wędrującym po polskich górach latem 1983 roku służyć będą, organizowane z inicjatywy KTG, bazy namiotowe przy głównym szlaku beskidzkim. Uzupełnią one sieć stałych obiektów PTTK, a jednocześnie zapewnią noclegi w miejscach, gdzie sieć ta nie jest odpowiednio gęsta.

Tak, w skrócie, przedstawia się plan pracy Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK na 1983 rok. Nie wspomniano tu o szeregu innych prac, wynikających bezpośrednio z normalnej pracy Komisji.

Problemy turystyki w zakładzie pracy rozpatrywali naukowcy i praktycy na konferencji, która odbyła się w dniach 4 i 5 grudnia br. w Świętej Katarzynie.

Konferencję zorganizowała Komisja Kół i Oddziałów Zakładowych ZG PTTK w celu dokonania oceny stopnia upowszechnienia turystyki organizowanej dla pracowników i ich rodzin, dla młodzieży szkół przyzakładowych i dla skupionych przy zakładach pracy emerytów i rencistów. Analizie poddano problemy związane z określeniem miejsca i znaczenia kół i oddziałów PTTK skupiających 34 % ogólnego stanu członków Towarzystwa - szczególnie obecnie - po znacznym rozszerzeniu tygodniowego czasu wolnego pracowników w postaci wolnych sobót.

Działalność PTTK stwarza załogom pracy szansę zorganizowania aktywnego wypoczynku sobotnio-niedzielnego oraz urlopowego w formach turystycznych, połączonych z krajoznawstwem oraz odpowiednimi zajęciami rekreacyjnymi.

W roku 1983 organizatorem turystyki w zakładach pracy powinno być Koło lub Oddział PTTK, w ogniwach PTTK skupiony jest bowiem najlepiej przygotowany do tej działalności aktyw społeczny, który swą działalnością pomaga zakładowym służbom socjalnym realizować jej funkcje na tym polu: turystyka organizowana przez zakładowe ogniwka PTTK jest przy tym tańsza i najbardziej racjonalna, gdyż organizowana jest w formach samorządowych i niejako w trybie "samoobsługi pracowniczej", nie jest obciążona podatkami ani marżami zysku. PTTK-owskie formy turystyczne przy tym wpływają na organizm ludzki bardziej profilaktycznie i regenerująco niż wypoczynek bierny, a elementy krajoznawstwa mają duże znaczenie w kształtowaniu patriotycznych postaw oraz w wychowaniu kulturalnego turysty.

Obrady wykazały konieczność analizowania przez aktywnych PTTK faktycznych potrzeb co do form i kierunków zakładowej turystyki oraz zorganizowania komunikatywnej i sprawnej informacji dla załogi, aby inicjatywy i programy turystyki zakładowej były szeroko popierane przez załogi. Ważne jest - jak stwierdzono - podejmowanie międzyzakładowej współpracy, można wówczas organizować imprezy bardzo często o różnym charakterze.

Wnikliwej analizie poddano obecny system szkoleń i przygotowania PTTK-owskich kadr. Narada zaleciła oparcie tego szkolenia na zasadach samokształcenia kierowanego centralnie oraz praktycznych egzaminów "na szlakach turystycznych".

Zebrani zalecili władzom PTTK podjęcie starań, aby koła i oddziały zakładowe PTTK zostały uznane za jednostki gospodarki uspołecznionej co dałoby możliwość bardziej operatywnego działania w zakresie zamawiania usług, kooperowania z innymi jednostkami uspołecznionymi oraz rozliczania kosztów imprez.

Turystyczne potrzeby załogi nie powinny być pomijane przy corocznym rozdziale funduszu socjalnego. Koła i oddziały jeszcze w toku przygotowań do podziału funduszu powinny przedstawić władzom zakładowym dobrze umotywowane projekty obsługi turystycznej społeczności zakładowej w zakresie turystyki i krajoznawstwa do oceny, a po aprobacie winny zawierać partnerskie porozumienie z zakładem pracy, oferując obsłudze nie załogi na określonych, racjonalnych i oszczędnie skalkulowanych warunkach. Obecne przepisy zalecają taką współpracę, niemniej - stwierdzono - przy ich bliskiej nowelizacji niezbędne jest postawienie całkowitej równości zakładowych imprez urlopowych i sobotnio-niedzielnymi organizowanych przez PTTK i podobnych imprez o charakterze tradycyjnym: nie jest bowiem racjonalne by oficjalnie dotowane były imprezy gorsze pod względem zdrowotnym, regeneracyjnym i wychowawczym ale utrwalone masowym obyczajem i sztywnymi przepisami.

4 i 5 grudnia 1982 roku odbyła się w Warszawie Sesja poświęcona pamięci Doktora Mieczysława Orłowicza, zorganizowana przez Komisję Przewodników Turystycznych ZG PTTK. Celem Sesji było pokazanie nestora polskiej turystyki jako przewodnika oraz przedstawienie Jego związków z Ziemią Zachodnią. Uczestnikami Sesji byli między innymi dawni przyjaciele Doktora i towarzysze Jego wędrówek.

Uczestnicy Sesji złożyli kwiaty na grobie Mieczysława Orłowicza na Cmentarzu Powązkowskim, a także pod tablicą pamiątkową wmurowaną na Dom Turysty PTTK w Warszawie noszącym Jego imię.

Trwałym śladem Sesji jest wydawnictwo przypominające niektóre mało znane szerszemu ogółowi działy pracy twórczej Doktora.

Przy okazji warto wspomnieć o dawniejszych inicjatywach uczczenia pamięci Doktora. W grudniu 1979 roku w 20 rocznicę śmierci okolicznościową sesję zorganizował Oddział Międzyuczelniany PTTK w Warszawie. Związki Orłowicza z Sudetami przypominano na sesji w Wałbrzychu we wrześniu 1980 roku, a z Warmią i Mazurami - w Olsztynie w kwietniu 1981 roku. Obie sesje zorganizowały Zarządy Wojewódzkie PTTK. W grudniu 1981 roku Oddział Akademicki PTTK w Szczecinie zorganizował sesję poświęconą działalności Orłowicza na Pomorzu Zachodnim. Wszystkie spotkania były okazją do przypomnienia działalności, a jednocześnie zapoznawały szerszy ogół z ideami propagowanymi przez człowieka, któremu tak wiele zawdzięcza polska turystyka i krajoznawstwo.

6 grudnia br. odbyła się konferencja naukowo-techniczna "Komunikacja rowerowa - stan obecny i perspektywy rozwoju" zorganizowana przez Komisję Turystyki Kolarskiej ZG PTTK. Celem konferencji było przedyskutowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych służących bezpieczeństwu użytkowników rowerów, wypracowanie szczegółowych rozwiązań modelowych, a także zasygnalizowanie potrzeb rowerzystów, występujących w inwestycjach komunikacyjnych i w przepisach ruchu drogowego.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele szeregu zainteresowanych problematyką resortów: Ministerstwa Komunikacji, Ministerstwa Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, Głównego Komitetu Turystyki. Uczestniczyli również przedstawiciele Biura Ruchu Drogowego KG MO, a także Centralnego Zarządu Dróg Publicznych, Biura Planowania Rozwoju Warszawy, Towarzystwa Urbanistów Polskich. Reprezentowane były również środowiska naukowe - Politechnika Warszawska i Politechnika Krakowska.

Duża waga problemu określona szeroką reprezentacją zainteresowanych jednostek znalazła odbicie we wnioskach z konferencji. A oto najważniejsze z nich:

- konieczne jest podjęcie działań na rzecz zwiększenia świadomości problemów komunikacji rowerowej i propagowania idei przez środki masowego przekazu,
- niezbędna jest pełna koordynacja działań wszystkich zainteresowanych instytucji i organizacji,
- należy rozpocząć działania na rzecz zorganizowania dróg rowerowych w zabudowanych centrach miast, wyłączonych z ruchu samochodowego na ulicach zamkniętych dla ruchu samochodowego i na pasach wydzielonych dla autobusów miejskich, oraz wytyczania dróg rowerowych w nowych osiedlach mieszkaniowych,
- należy przystąpić do organizacji dróg wylotowych z miast /możliwość wykorzystania utwardzonych poboczy/.

Opracowano również szereg wniosków szczegółowych, dotyczących konkretnych rozwiązań w niektórych miastach i regionach kraju. Wnioski te zostaną przekazane zainteresowanemu resortom.

Komisja Kół i Oddziałów Zakładowych ZG PTTK zorganizowała 12 grudnia br. spotkanie z przewodniczącymi Wojewódzkich Komisji KiOZ. Celem spotkania było ustalenie kierunków pracy Komisji na najbliższy rok opartych o przekazane już wcześniej "Założenia programowe na rok 1983" oraz omówienie sposobu wdrażania "Założeń" w pracy kół i oddziałów zakładowych PTTK.

Szczególną uwagę zwracano na konieczność współpracy międzyzakładowej w zakresie turystyki. W najbliższym czasie konieczne jest zorganizowanie wojewódzkich narad aktywu zakładowego PTTK.

Ogólne porozumienia zawarte przez PTTK z Centralnym Związkiem Kółek i Organizacji Rolniczych i Krajowym Zrzeszeniem Państwowych Przedsiębiorstw Gospodarki Rolnej wymagają szybkiego wprowadzenia szczegółowych ustaleń między Zarządami Wojewódzkimi PTTK a wojewódzkimi szczeblami tych organizacji. Wynikiem tych działań powinno być rozpoczęcie akcji szkolenia dla środowiska wiejskiego.

W dyskusji podkreślono również niedostateczny jeszcze przepływ informacji w obrębie Towarzystwa. Poruszono również zagadnienia związane z przeglądem działalności kół PTTK, uważając go za niezbędny i aktywizujący podstawowe ogniwa PTTK.

sprawy organizacyjne

Sekcja Turystyki Kwalifikowanej Biura Turystyki Zagranicznej PTTK uprzejmie informuje wszystkich zainteresowanych, że zamówienia na imprezy turystyki kwalifikowanej do CSRS na sezon zimowy 1983/84 należy składać w terminie do końca stycznia 1983 roku, zaś na sezon letni 1984 roku - do końca marca 1983 roku.

W zamówieniu należy podać termin, miejsca noclegów i inne świadczenia, jakie należałoby zarezerwować.

K O M U N I K A T

Głównego Sądu Koleżeńskiego PTTK z dnia 30.XI.82

Obserwacja wpływu do Głównego Sądu Koleżeńskiego pozwów o roszczenia majątkowe, szczególnie wnoszonych przez przedsiębiorstwa podległe Zarządowi Głównemu PTTK wskazuje bardzo często na niezajomość treści regulaminu GSK.

W tej sytuacji GSK powtarza, że wszystkie wnioski o rozpoznanie sporów należy kierować na adres:

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Główny Sąd Koleżeński
Rynek-Ratusz 10/11, I piętro
50-107 Wrocław

GSK podkreśla jednocześnie, że wszelkie dalsze pisma w sprawach już rozpoczętych należy kierować na adres odpowiedniego Zespołu podany przy nadaniu biegu sprawie, przy czym koniecznym jest podawanie numeru sprawy wskazanego w piśmie Zespołu nadającego bieg sprawie.

Równocześnie GSK zwraca uwagę Zarządowi Wojewódzkim, by przy tworzeniu nowych oddziałów również pamiętały o konieczności doręczania tym jednostkom regulaminów GSK.

Regulamin GSK można otrzymać w Głównym Sądzie Koleżeńskim lub w Zarządzie Głównym PTTK.

PREZYDIUM
GŁÓWNEGO SADU KOLEŻEŃSKIEGO
PTTK

na turystycznych szlakach

Przed rozpoczynającym się sezonem zima 1982/83 - Komisja Narciarska ZG PTTK zaprasza turystów na wędrowkę narciarską na szlaki przygotowane i oznakowane przez Oddziały PTTK.

B E S K I D Ś L A S K I - ODDZIAŁ PTTK W CIESZYNIE

Szlaki grzbietowe wędrowkowe: Barania Góra-Przełęcz Salmopolska /zielony/ - 9 km; Stożek-Przełęcz Kubalonka-Schronisko PTTK Przysłup pod Baranią Górą /czerwony/ - 18 km; Czantoria Wielka-Stożek /czerwony/ - 11 km; Schronisko Przysłup-Tyniok-Zwardoń /niebieski/ - 16 km.

Szlaki zjazdowe /nartostrady/: Barania Góra-Schronisko PTTK Przysłup /czerwony/ - 3 km; Barania Góra-Wisła Czarne /niebieski/ - 7 km; Stożek-Wisła Głębce /niebieski/ 6 km; Mały Stożek-Jurzyków /niebieski/ - 4 km; Cieńków-Wisła /żółty/ - 8 km.

• ODDZIAŁ PTTK W SZCZYRKU

Szlaki grzbietowe wędrowkowe: Skrzyczne-Barania Góra /zielony/ - 10 km; Malinowska Skała-Przełęcz Salmopolska-Kotarz-Przełęcz Karkoszczonek /czerwony/ - 15 km

Szlaki zjazdowe /nartostrady/: Magura-Łączyska-Szczyrk Biła - 5 km; Klimczok-Przełęcz Karkoszczonek-Szczyrk Biła - 7 km.

B E S K I D Ż Y W I E C K I - ODDZIAŁ PTTK W ŻYWCU

Szlaki grzbietowe wędrowkowe: Hala Miziowa - Hala Rysianka /niebieski/ - 8 km; Hala Rysianka-Hala Pawlusia /zielony/ - 2 km; Zwardoń-Kikula-Wielka Racza /czerwony/ - 16 km; Wielka Racza-Przegibek /czerwony/ - 11 km; Przegibek-Rycerzowa /czerwony/ - 6 km

Szlaki zjazdowe /nartostrady/ Pilsko-Hala Miziowa-Korbielów /czerwony/ - 6 km, Hala Lipowska-Hala Redykalna-Zapolanka-Rajcza /niebieski/ - 12 km, Hala Redykalna Hala Boracza /zielony/ - 3 km, Przysłup pod Wielką R. Rycerka Górna Kolonia /zielony/ - 4 km.

• ODDZIAŁ PTTK W SUCHEJ BESKIDZKIEJ

Nartostrada od górnego płaju babiogórskiego w rejonie Hali Czarnego przez Fitaków Groń do Zawoi Markowej 4 km.

B E S K I D M A Ł Y - ODDZIAŁ PTTK W WADOWICACH

Dwa szlaki zjazdowe /nartostrady/ z Leskowca: do Ponikwi /niebieski/ - 6 km oraz do Rzyk /czarny/ - 4, 5 km.

B E S K I D W Y S P O W Y, P O G Ó R Z E W I E L I C K I E - ODDZIAŁ PTTK W BOCHNI

Szlak zjazdowy /nartostrada/ z Kamionnej do Żegociny /czerwony/ - 3, 5 km.

Trzy szlaki spacerowe /tzw. podbocheńskie/: "Darzbór" z Bochni przez Kolanów do Bochni /niebieski/ - 22 km, "Skarbnik" z Kolanowa do Bochni /czerwony/ - 6 km oraz "Zawilec" z Łączycy do Doluszczy /zielony/ 2, 5 km.

G O R C E - ODDZIAŁ PTTK W RABCE

Szlak grzbietowy wędrowkowy z Rdzawki na Stare Wierchy /niebieski/ - 8 km.

Szlaki zjazdowe /nartostrady/ z Turbacza przez Stare Wierchy do Rabki /czerwony/ - 16 km i z Obidowca przez Tobołów do Poręby Wielkiej Koninek /zielony/ - 8 km.

B E S K I D S A D E C K I -

• ODDZIAŁ PTTK W NOWYM SĄCZU

Szlaki grzbietowe wędrowkowe: Przehyba-Wielki Rogacz-Niemcowa /czerwony/ - 10 km oraz Runek-Hala Łabowska - Hala Pisana /czerwony/ - 6 km.

Szlaki zjazdowe /nartostrady/: Przehyba-Szczawnica /niebieski/ - 7 km, Przehyba-Rytko /niebieski/ - 7 km, Przehyba-Szlachtowa /czarny/ - 6 km, Niemcowa-Piwniczna /żółty/ - 5 km, Niemcowa-Rytko /czerwony/ - 6 km, Pisana Hala - Piwniczna /czarny/ - 5 km, Łabowska Hala-Łomnica /żółty/ - 8 km.

• ODDZIAŁ PTTK W KRYNICY

Szlak grzbietowy wędrowkowy: z Jaworzyny Krynickiej przez Runek i Pustą Wielką do Żegiestowa /niebieski/ - 25 km.

Szlaki zjazdowe /nartostrady/: Jaworzyna Krynicka - Czarny Potok /czerwony/ - 4 km, Jaworzyna Krynicka-Muszyna /zielony/ - 7 km, Przełęcz Krzyżne - Czarny Potok /zielony/ - 1 km.

B I E S Z C Z A D Y •

• ODDZIAŁ PTTK W USTRZYKACH DOLNYCH

Szlak wędrowkowo-zjazdowy z Brzegów Górnych przez Połoninę Caryńską do Ustrzyk Górnych /czerwony/ - 6 km

S U D E T Y - P A S M O Ś N I E Ż N I K A •

• ODDZIAŁ PTTK W MIEDZYGÓRZU

Nowy szlak wędrowkowo-zjazdowy /okrężny/ z Międzygórza przez Smerekowiec - Halę pod Śnieżnikiem - Mały Śnieżnik do Międzygórza /zielony/ - 25 km.

Podkreślić trzeba, że Oddział PTTK w Nowym Sączu - jako jedyny - zrezygnował z dotacji na znakowanie i przygotował szlaki narciarskie w czynie społecznym.

Materiały do kolejnych numerów "Informacji ZG PTTK" prosimy przesyłać na adres:
Zarząd Główny PTTK, Rzecznik Prasowy
ul. Senatorska 11, 00-075 Warszawa

Numer zamknięto 28 grudnia 1982 roku

1906-1981-75 LAT

75 LAT POLSKIEGO TOWARZYSTWA KRAJOZNAWCZEGO

27 października 1906 roku Warszawski Urząd Gubernialny zatwierdził statut organizacji, która za cel postawiła sobie "zbieranie wiadomości krajoznawczych i szerzenie ich wśród ogółu oraz gromadzenie zbiorów naukowych dotyczących ziem polskich, organizowanie wycieczek po kraju, tworzenie oddziałów prowincjonalnych, urządzenie wystaw krajoznawczych, roztaczanie opieki nad pamiątkami historycznymi i osobliwościami przyrody". W grudniu tegoż roku odbyło się zebranie organizacyjne. Takie były początki Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Wspomnijmy tylko niektóre zadania aktualne i kontynuowane do dziś przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze:

- działalność społeczno-wychowawcza, pogłębiająca stosunek uczuciowy i rozumowy do Ojczyzny, rozwijana głównie wśród młodzieży,
- działalność informacyjna i popularyzatorska - poprzez własne wydawnictwa,
- badania naukowe w zakresie krajoznawstwa,
- rozwój kulturalnego ruchu regionalnego, między innymi poprzez sieć regionalnych muzeów krajoznawczych,
- ochrona przyrody i zabytków.

Zadania te były i są realizowane poprzez, rozumianą najszerzej, turystykę.

Przypomnijmy jeszcze sformułowaną przez zorganizowany z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w lipcu 1929 roku Ogólnopolski Kongres Krajoznawczy definicję krajoznawstwa:

"Krajoznawstwo jako ruch społeczny wypływa z uczucia, potrzeb umysłowych i gotowości do czynu - i jako takie stać się winno podstawą programową pracy oświatowej we wszystkich środowiskach wsi i miast z uwzględnieniem naturalnych odrębności regionalnych".

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze przejęło i kontynuuje idee i tradycje Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. W roku 75-lecia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego chcemy uczcić tych, którzy tworzyli zorganizowany ruch krajoznawczy w naszym kraju, których osiągnięcia są do dziś widoczne i aktualne.

W pierwszych dniach grudnia bieżącego roku Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze uroczystie obchodziło 75 rocznicę powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, którego tradycje krajoznawcze kontynuuje do dziś.

3 grudnia na gmachu Centralnej Biblioteki Rolniczej w Warszawie odsłonięto tablicę upamiętniającą 75 rocznicę powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. W tym właśnie gmachu przy Krakowskim Przedmieściu 66, dawnej siedzibie Muzeum Techniki i Rolnictwa 3 grudnia 1906 roku odbyło się zebranie organizacyjne PTK. Z inicjatywą umieszczenia tablicy wystąpili działacze Stołecznego Zarządu Wojewódzkiego PTTK, ufundowali ją działacze całego warszawskiego środowiska turystycznego PTTK - spadkobiercy idei i tradycji Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Rozpoczynając uroczystość i witając zebranych Prezes SZW PTTK kol. Jerzy BILIŃSKI podkreślił dużą rolę działaczy w inicjatywie umieszczenia tablicy.

W obecności Przewodniczącego Głównego Komitetu Turystyki - Jana CISOWSKIEGO, przedstawicieli Władz Miasta i Zarządu Głównego PTTK oraz zaproszonych gości odsłonięcia tablicy dokonali działacze PTK, honorowi członkowie PTTK kol. kol. Stanisław GABRYSZEWSKI i Edmund MIEROSZEWICZ oraz Prezes PTTK kol. Andrzej GORDON.

Kol. Edmund MIEROSZEWICZ przypomniał zebranych fakty z początków działalności PTK.

A oto treść aktu odsłonięcia tablicy pamiątkowej: "Dnia 3 grudnia 1982 r. w obecności społeczeństwa i władz stolicy Warszawy, członkowie PTTK zawiesili tablicę pamiątkową na gmachu, w którym 75 lat temu działało Polskie Towarzystwo Krajoznawcze.

Niech świadczy ona o tym, że turystyka dzięki treściom krajoznawczym nabiera społecznego uzasadnienia. Staje się ona pełnoprawnym sposobem edukacji kulturalnej i patriotycznej.

Przez poznanie kraju, w którym urodzili się jego obywatele, uświadomienie jego różnorodności i piękna można w człowieku ukształtować motywacje, które stają się siłą napędową twórczego działania na swoją i Ojczyznę korzyść".

Uczestnicy uroczystości udali się następnie na Cmentarz Powązkowski, gdzie na grobach dawnych działaczy Towarzystwa złożono wiązanki kwiatów.

W Staromiejskim Klubie Turysty PTTK przy Rynku Starego Miasta 23 w godzinach popołudniowych otwarto wystawę pamiątek PTK, pochodzących głównie ze zbiorów prywatnych. Obejrzeć tu można unikalne zdjęcia, znaczki, plakietki, a także wydawnictwa z pionierskich lat krajoznawstwa w Polsce. Wystawa jest czynna do 28 grudnia br..

Wieczorem w gościnnym Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki przy Nowym Świecie spotkali się najstarsi działacze PTK, a później PTTK. Wieczór upłynął w atmosferze wspomnień wywołanych słowami pierwszego sekretarza Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego - Aleksandra Janowskiego: "Poznaj swój kraj, żebyś go mógł gorąco ukochać. Poznaj swój kraj, żebyś umiał nim gospodarować".

W sobotę 4 grudnia odbyło się uroczyste posiedzenie plenarne Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z udziałem zaproszonych gości - działaczy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, którym tak wiele zawdzięcza obecne krajoznawstwo i turystyka w Polsce.

A oto relacja z posiedzenia:

Jaka siła i tajemnica tkwi w krajoznawstwie? Tym pytaniem zagałę uroczyste posiedzenie plenarne Zarządu Głównego PTTK Prezes kol. Andrzej GORDON. Odpowiedź może dać spotkanie tych, którzy tworzyli i tworzą nadal społeczny ruch krajoznawczy i turystyczny w Polsce.

Istotą działalności krajoznawczej jest miłość i prawda. Prawda miłości do Ojczyzny, do kraju rodzinnego, do jego piękna, kultury i zabytków. Ale również miłość prawdy, bo tylko wtedy można realizować postanie wychowawcze. Postanie zawarte w tradycji i sercu działania wszystkich organizacji, których działalność kontynuuje Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze.

W każdej organizacji siłę napędową stanowią ludzie, których wiedza, serce, pasja pcha do działania, powoduje to, że chcemy spotykać się na turystycznych szlakach, chcemy razem dzielić się wrażeniami z wędrówek i wiedzą wówczas zdobytą, chcemy dalej kontynuować zadziergnięte wtedy więzi sympatii i przyjaźni.

PTTK przejęło z Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego wrażliwość na sprawy ludzi, wrażliwość na piękno ojczyźnego kraju, poczucie troski o los zabytków naszej kultury narodowej, o ojczystą przyrodę, o kulturowanie wspaniale rozwijających się więzi społecznych - tych wielkich, łączących się ze słowem Ojczyzna i tych prostych, wyrastających z przyjaźni, koleżeństwa i sympatii.

Przejęliśmy z Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego wyobraźnię. PTK organizując muzea, izby regionalne, organizując ruch ochrony zabytków kultury materialnej i ochrony osobliwości przyrody - jednocześnie niosło wielkie postanie kształtowania wyobraźni społecznej, budzenie zainteresowania tym, co było dawniej - po to, żeby budować dalej.

To, co zawarto w znaczkach PTK jest elementem dotychczasym postawy ludzi. Jest to sprawa gorącego patriotyzmu - tego, co zostało zawarte w symbolice koła - zintegrowania, zespalania w najwierniejszej służbie, jaka może być - w służbie dla ojczyźnego kraju.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze świadomie i z całą mocą nawiązuje do tego ideowego, moralnego, głęboko uczuciowego, serdecznego postania. Z taką myślą, łącząc sprawę serca i umysłu przeprowadziliśmy w 1980 roku kolejny Kongres Krajoznawczy. Zapisaliśmy na nim nie tylko kontynuację tego, co było dorobkiem wielu pokoleń krajoznawców, nie tylko podkreśliśmy wspaniałą kulturotwórczą rolę ruchów krajoznawczych, kulturotwórczą rolę PTK i działaczy PTTK, którzy kontynuują tę tradycję, ale podkreśliśmy również jeden wątek, tak niezwykle istotny. W naszych warunkach, gdy rozwiązaniem najważniejszych problemów w naszym kraju może być praca - trzeba podnosić w życiu Towarzystwa sprawę wartości pracy. Przypominać ją, jako element programu krajoznawczego, pokazując to, co łączy się z ludzkim wysiłkiem, ludzką myślą, z ludzką służbą dla innych.

Wartość pracy jako elementu krajoznawczego widzieli już założyciele PTK. Nie przypadkiem zebranie organizacyjne odbyło się w siedzibie Muzeum Rolnictwa i Przemysłu, muzeum związanego z wysiłkiem ludzi. Nie przypadkiem Towarzystwo taką rolę przywiązywało do pokazywania tradycji rozwijania się przemysłu, nawiązując na przykład do świętokrzyskich dymarek. Nie przypadkiem wreszcie organizowano wycieczki do małej

jeszcze wioski Gdynia. Do tej tradycji etosu pracy, zawierającej postanie zespalające się ze współczesnymi wymogami, w sposób mocny i szlachetny chce nawiązać PTTK.

Gdy odwołujemy się do młodych turystów i krajoznawców - musimy pokazywać wzorce ludzi, którzy łączyli romantyzm myślenia z pozytywizmem działania. Romantyzm wiążący się z uczuciem do kraju i pozytywizm - konkretną służbą na swoim stanowisku: długą, cierpliwą, nie zawsze od razu przynoszącą efekty w działaniu, służbę na rzecz nadrzędnej wartości, jaką jest Ojczyzna.

Chcemy, aby pamięć była trwałym elementem życia naszego Towarzystwa. Pamięć tych, którym tak wiele zawdzięczamy. Pamięć tych, których nie ma już wśród żywych, a których twórczość tak mocno zapisała się w historii naszej narodowej kultury i pamięć tych, którzy są między nami i których nie zawsze potrafimy w sposób właściwy docenić.

Ten wątek pamięci będzie przewijać się podczas całego spotkania - w formie wypowiedzi ludzi żyjących i w formie wymowy dokumentów, które przetrwały.

Ostatni Prezes Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego - prof. Stanisław LESZCZYCKI w swoim wystąpieniu nakreślił pokrótce idee i zadania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w okresie bezpośrednio po II wojnie światowej - od jej zakończenia do zjednoczenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim w 1950 roku. Przedstawił jednocześnie motywy, którymi kierowało się PTK podejmując decyzję o zjednoczeniu.

W okresie II wojny światowej Polskie Towarzystwo Krajoznawcze poniosło dotkliwe straty - personalne i materialne. Pozostała idea kultywowana przez członków Towarzystwa. Już w październiku 1945 roku powołano tymczasowy Zarząd Główny pod przewodnictwem Zygmunta Beczkowicza, ostatniego przedwojennego prezesa PTK, wznowiło swą działalność szereg oddziałów.

Nowa sytuacja społeczna i polityczna zmusiła do dostosowania zadań do istniejących warunków. Celem stało się objęcie działalnością wszystkich warstw społecznych, w tym jak najszerzych kręgów młodzieży uczącej się. Ważnym tematem było również zapoznanie społeczeństwa z ziemiami odzyskanymi na zachodzie i północy. W tych też kierunkach rozwijała się działalność Towarzystwa w pierwszych powojennych latach.

Plan zainteresowania krajoznawstwem szerokich warstw społeczeństwa zmusił PTK do zwiększenia nacisku na działalność popularyzatorską. Prowadzono ją zarówno poprzez własne wydawnictwa "Ziemia" - wznowiona w 1946 roku, "Orli Lot" - wznowiony w 1947 roku, szereg innych publikacji, m.in. seria "Piękno Polski", pocztówki krajoznawcze kontynuujące dawne tradycje, a też przez szeroko rozwiniętą działalność odczytową, organizowanie wycieczek krajoznawczych, wystaw, udostępnianie zbiorów bibliotecznych, fotografii i przezroczy. PTK dążyło do spopularyzowania w ramach wycieczkowania idei krajoznawstwa, w tym okresie zaczęto organizować m.in. wczasy wędrowne dla ludzi pracy, pozwalające poznać kraj w kontakcie z przyrodą, zabytkami i kulturą ludową miejscowej ludności. Szczególną uwagę zwracano na krajoznawstwo wśród młodzieży szkolnej. Ówczesne władze przychylnie odnosiły się do tej działalności, wynikiem było istnienie w 1950 roku 650 młodzieżowych kół Towarzystwa grupujących około 30 tys. członków.

Towarzystwo rozwijało działalność kulturalną. Wznowiono działalność muzeów regionalnych, będących tradycyjnym elementem działalności. Ważnym elementem działalności PTK była społeczna opieka nad zabytkami, prowadzona planowo i z dużym poparciem władz.

Istotną częścią działalności PTK w tym okresie była obsługa coraz liczniejszego ruchu turystycznego i

rozbudowa bazy urzędzeń turystycznych. Odbudowuje się stare schroniska, buduje nowe, powstają biura obsługi, na terenach nizinnych znakuje się liczne szlaki turystyczne. Towarzystwo dysponuje znaczną kadrą przewodników.

Baza materialna Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego stale rosła, ale była stanowczo za małą dla obsługi turystyki powszechnej. PTK cierpiało na braki zarówno finansowe jak i kadrowe.

Jedną z najbardziej uzasadnionych możliwości zabezpieczenia rosnących potrzeb była koncepcja połączenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z działającym równolegle Polskim Towarzystwem Tatrzańskim, aby wspólnie, siłami czynnych krajoznawców, wyjść naprzeciw potrzebom społecznym. Idea zjednoczenia istniała już dawniej, dopiero po wojnie zaistniały realne warunki zjednoczenia. Ważnym argumentem były analogiczne cele obu Towarzystw oraz możliwość zwiększenia ilości aktywistów uprawiających turystykę krajoznawczą i miłośników krajoznawstwa. Tendencje zjednoczeniowe były popierane przez czynniki oficjalne. W 1949 roku powołano Komitet Organizacyjny Zjednoczenia PTK z PTT.

W okresie 45-letniej działalności Polskie Towarzystwo Krajoznawcze wiernie służyło swej idei. Polska Ludowa, w której władzę przejęły szerokie rzesze robotników i chłopów, wymaga wzmoczenia wysiłków, upowszechnienia pracy krajoznawczej, turystyki dla pracujących i ludzi miast i wsi oraz dla młodzieży. Te zadania mogły spełnić zespolone siły PTK i PTT.

17 grudnia 1950 roku odbyło się zjednoczenie obu Towarzystw w ramach nowego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze z ufnością i wiarą w słuszność swojego postanowienia przekazało dorobek swej 45-letniej pracy wraz z całym aktywnym członkowskim.

Czy PTTK nie zawiodło nadziei pokładanych przez działaczy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, którzy z całą ufnością i głębokim przeświadczeniem o słuszności postanowienia przekazali nowej organizacji dorobek swej pracy? Czy nowa organizacja potrafiła dołożyć starań, aby nie zaprzepaścić, a rozwinąć idee, powstałe tradycje, dorobek? Kol. Tadeusz RYCERSKI, przewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK w swoim referacie wykazuje ciągłość przekazanych idei, ciągłość idei krajoznawstwa poprzez turystykę, ciągłość tradycji.

Hasło Aleksandra Janowskiego, że "Poczucie miłości i dumy można i trzeba wskrzeszać w milionach ludzi, którzy muszą znać swój kraj" zostało wprowadzone w czyn. Miliony robotników, chłopów, młodzieży miały poznać kraj, poznać kulturę, zabytki. Takie były realia czasów, gdy Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze przejmowało spadek Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Pierwsze działania - to umasowienie turystyki wędrowniczej, przełamywanie w społeczeństwie oporów do uprawiania turystyki, w dzisiejszym rozumieniu kwalifikowanej. Przełamywanie oporów do poznania kraju. Był to okres ze wszech miar pionierski dla turystyki masowej. Szczególnie aktywnie rozwijała się ona w zakładach pracy, na przykład w formie wczasów wędrownych.

Turystyczny działacz tych czasów musiał dostosować się do nowych, zupełnie odmiennych, nieznanych mu realiów. Nie wystarczyło być krajoznawcą - entuzjastą - warunki zmuszały do posługiwania się nowoczesnymi środkami technicznymi - przy organizacji jak i przy realizacji imprez, wymagały znajomości zasad organizacji mas ludzkich.

W 1957 roku powstaje Komisja Krajoznawcza Zarządu Głównego PTTK. Stworzyło to warunki do powstania szerokiego społecznego ruchu krajoznawczego. Ruch ten dążył do gromadzenia i popularyzowania wiadomości o oj-

czystym kraju, działał jednocześnie na rzecz szeroko rozumianego utrwalania i ochrony zasobów przyrody i kultury. Przy wielu oddziałach PTTK powstają poradnie krajoznawcze, a następnie regionalne pracownie krajoznawcze. Służą one turystom radą i pomocą, udostępniają publikacje, ale też zajmują się badaniami regionalistycznymi, organizują sesje naukowe, prowadzą inwentaryzację krajoznawczą, wydają monografie, przewodniki. Jest to przecież różnorodna i dostosowana do możliwości i potrzeb działalność, którą rozpoczęli pierwsi polscy krajoznawcy.

W PTTK zaczynają rozwijać się inicjatywy wydawnicze. Z inspiracji Towarzystwa powstaje w 1952 roku Spółdzielnia Wydawnicza "Kraj" - przekształcona później w wydawnictwo "Sport i Turystyka". Zaczyna ukazywać się miesięcznik "Turysta", którego dzisiejszą kontynuacją, choć o zmienionym charakterze jest IMT "Światowid". W 1965 roku wznowiono wydawanie "Ziemi", rocznika drukującego prace i materiały krajoznawcze. Tu trzeba wspomnieć, że "Ziemia" ukazywała się poprzednio w latach 1956-1958. Od siedmiu lat istnieje Wydawnictwo PTTK "Kraj".

Nie można pominąć roli PTTK-owskiego krajoznawstwa w rozwoju aktywności kulturalnej turystów. "Turystyka masowa - to konsumpcja kulturalna, krajoznawstwo zaś - to kulturalna aktywność" - powiedział prof. Aleksander Kamiński podczas Kongresu Krajoznawczego w 1970 roku w Gdańsku. Rozszerzyć turystykę o krajoznawstwo - to znaczy rozbudzić zainteresowania poznawcze, związane emocjonalnie z ojczystym krajem, jego przyrodą, pomnikami przeszłości, ale też elementami wyznaczającymi przyszłość. Znaczy to również budzić tendencje do zaspakajania tych zainteresowań w sposób aktywny.

Krajoznawstwo - to na przykład kolekcjonerstwo. Rozwija ono zainteresowania, zmusza do badań i studiów, wreszcie może przekształcić się w popularyzację poprzez udostępnianie zbiorów. Tak przecież powstawały regionalne muzea w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym. System odznak kolekcjonerskich wprowadzony przez PTTK przyczynił się niewątpliwie do rozwoju kolekcjonerstwa, a dalej - regionalnego muzealnictwa, a to z kolei - często do aktywizacji małych ośrodków regionalnych.

Podobnego charakteru nabiera w PTTK fotografia krajoznawcza. Zmusza ona turystę do wnikliwej obserwacji otaczającego świata, spostrzegania, kształci również jego wrażliwość, zmysł estetyczny. Pozwala też rozwijać działalność artystyczną. W PTTK fotografia krajoznawcza stanowi ważny element dokumentowania - życia społecznego, kulturalnego czy gospodarczego. Przekazuje wreszcie w przystępny sposób wiedzę o kraju.

- Czy krajoznawczy program turystyki PTTK obejmuje swym zasięgiem szerokie kręgi społeczeństwa? Bez wątplenia tak - miarą tego są setki tysięcy ludzi obsługiwanych w poradniach krajoznawczych, biorących udział w prelekcjach i odczytach, odwiedzających wystawy krajoznawcze, korzystających z bibliotek PTTK. Miarą tego jest również zwiększająca się ilość czynnych, aktywnych krajoznawców.

Tak, w ogromnym skrócie, przedstawia się aktualna działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w zakresie krajoznawstwa. Nawet tak ogólne potraktowanie tematu wykazuje, że Towarzystwo nie zmieniło idei, nie zmieniło podstawowych założeń wypracowanych w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym. Zmieniły się jedynie metody pracy, dostosowane do obecnych warunków, rozszerzył się zakres oddziaływania. Ideologia krajoznawstwa, mimo upływu 75 lat pozostała niezmienną.

Dodać można jedno: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze przejęło z Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego jedną ważną cechę - ciągły niepokój, czy to, co robimy, jest pełne i najważniejsze.

X Krajowy Zjazd PTTK określił Towarzystwo jako stowarzyszenie turystów związanych krajoznawczą pasją, a jednocześnie ośrodek krajoznawczej i turystycznej edukacji społeczeństwa. Wystąpienie kol. Tadeusza Rycerskiego doskonale koresponduje z tym ostatnim stwierdzeniem.

Jedną z form działalności kulturalnej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, która do dziś jest kontynuowana - to regionalne muzealnictwo. Muzea PTK to nie tylko zbiory martwych eksponatów, to ośrodek życia kulturalnego, skupiający entuzjastów i promieniujący na zewnątrz, do szerokich grup społecznych, ośrodek wychowawczy a także ośrodek naukowy.

Muzealnictwu w PTK, jego idei rozwijanej od początku działalności krajoznawczej i kontynuowanej do dziś przez PTTK poświęcony był referat dr Franciszka MIDURY przewodniczącego Komisji Opieki nad Zabytkami Zarządu Głównego PTTK.

"Może przyjdzie dzień, kiedy nawet wszystkiego naszego złota nie starczyłoby na to, by wskrzesić obraz minionych wieków". Słowa te wryte na obelisku przed muzeum w Sztokholmie stały się mottem działaczy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego tworzących pierwsze zbiory, nowoczesne, przerstające ówczesne wyobrażenia muzealnictwa. Zbiory te stawały się społeczną i powszechną własnością, służyły wszystkim grupom społecznym i dla nich były przeznaczone. Wysiłkiem licznych grup gromadzono narodowe i regionalne pamiątki. Nie pozostawało to bez wpływu na stosunek społeczeństwa do tych pamiątek, na emocjonalną, a nie tylko rzeczową czy artystyczną ich ocenę.

Znamienny jest fakt, że już w pierwszym roku działalności PTK odbyła się konferencja naukowa zorganizowana przez Sekcję Popularyzacji Krajoznawstwa PTK, na której poruszono między innymi tematykę kolekcjonowania okazów przyrodniczych i zbierania materiałów etnograficznych. W tym okresie /koniec 1907 roku/ PTK dysponuje już własnym księgozbiorem i wieloma eksponatami zbranymi w czasie licznych wycieczek.

Powstaje w PTK Komisja Muzealna. Dowodzi to niezwykle poważnego i nowoczesnego podejścia do problemów muzealnictwa. Celem stało się nie tylko gromadzenie zbiorów krajoznawczych, ale również udostępnianie ich do użytkowania publicznego. Świadczy to o wybitnie społecznym podejściu do spraw kultury, upowszechniania wiedzy o historii kraju i narodowych pamiątkach. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze podkreśla stale społeczną wartość kultury. Muzea PTK rozwijają się szybko - w dwa lata po powstaniu Towarzystwo dysponuje już pięcioma: w Warszawie, Ojcowie, Miechowie, Kielcach i Piotrkowie. W stadium organizacji znajdują się kolejne.

Ważnym elementem pracy PTK jest działalność wystawiennicza. Wystawiane są zbiory przyrodnicze, historyczne i etnograficzne. Wszystkie wystawy cieszą się dużym zainteresowaniem, przysparza to wielu sympatyków działalności PTK. Popularyzacji muzealnictwa przyczyniają się również wydawnictwa PTK, między innymi ukazujące się w "Ziemi" opisy zbiorów muzealnych, a nawet pojedynczych eksponatów.

Rozwojowi muzealnictwa przyszła w sukurs idea regionalizmu. W tym okresie był to ruch przede wszystkim społeczno-polityczny, a dopiero później kulturalny. Sprzyjał integracji różnych grup regionalnych i środowiskowych, dążył do utrwalania ich historii, języka i kultury. Tym samym celem służyły muzea PTK. Aktywizowały one społeczeństwo, kształtowały patriotyzm lokalny, rozbudzały życie intelektualne, kulturalne i społeczne, zwłaszcza w środowiskach prowincjonalnych.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze poświęcało i poświęca wiele uwagi problematyce och-

rony zabytków i muzealnictwa. Dzięki systematycznemu rozwijaniu problemów dziedzictwa kulturowego, PTTK stało się współtwórcą idei społecznej opieki nad zabytkami w Polsce, ale odegrało również ważną i znaczącą rolę w historii polskiego muzealnictwa. Działalność ta przyniosła między innymi następujące osiągnięcia:

- Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, Polskie Towarzystwo Tatrzańskie i Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze zapoczątkowały działalność kilkudziesięciu muzeów, które dziś stały się znaczącymi placówkami państwowymi. Organizacje te przekazały Państwu łącznie 20 muzeów, z których jedno uzyskało rangę Muzeum Narodowego /Kielce/, a dalszych 6 - to muzea okręgowe.
- zbiory muzeów PTTK poważnie uzupełniają, często o niezbędne elementy, regionalne kolekcje zabytków,
- muzea PTK sprawują organizacyjną i merytoryczną opiekę nad wieloma znaczącymi kolekcjami prywatnymi, które często przejmują później do swych zbiorów.

PTTK prowadzi obecnie 26 muzeów regionalnych i kilkadziesiąt izb regionalnych, które często można uznać również za pełnoprawne muzea. Są to placówki bardzo zróżnicowane pod względem jakości zbiorów, warunków pracy oraz kwalifikacji zatrudnionej w nich kadry. W instytucjach tych zgromadzono około 50 tysięcy eksponatów, głównie z dziedziny historii, etnografii, archeologii i sztuki. Muzealia zgromadzone przez PTTK mają wybitnie zróżnicowany charakter, od mało wartościowych i dość powszechnie występujących przedmiotów, po niezwykle cenne i unikalne zabytki, które mogłyby stać się ozdobą najlepszych kolekcji. Zbiory te jako całość stanowią bezcenną wartość dla regionu, jego historii i kultury. Spore możliwości tych muzeów zbyt rzadko służą programowej i propagandowej działalności Towarzystwa. Turystyka powinna bowiem być także okazją do poznania otoczenia, przyrody i historii, służąc w ten sposób kulturze, czyli zaspokojeniu najbardziej ludzkich potrzeb człowieka.

Ważnym fragmentem działalności krajoznawczej - dokumentacją przeszłości i teraźniejszości jest fotografia krajoznawcza, propagowana już przez pierwszych działaczy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. O historii fotografii krajoznawczej w PTK i późniejszych koncepcjach w PTTK mówiła kol. Halina SŁOMIŃSKA z Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK.

Jedną z dziedzin działalności zarówno Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, jak później Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego jest fotografia krajoznawcza. Program działalności w tym zakresie określił Aleksander Janowski jeszcze przed powstaniem PTK: "Gina ślady dawnej kultury, a przyszły uczyony nie będzie miał nawet szczytków, z których mógłby odtworzyć ubiegłe doby życia. Kraj nie ma żadnej instytucji, która łożyłaby jakiegokolwiek wydatki na cele zbiorów. Zaszczepny obowiązek ratowania sprawy spada tutaj na fotografa amatora. On to właśnie może i powinien gromadzić te szczytki, z których przyszły uczyony odtwarzać będzie życie".

Fotografujący naukowcy, działacze polityczni i społeczni precyzyjnie opracowali plan realizowany przez armię fotografów-amatorów. Sporządzano dokumentację zasobów kulturowych, przyrodniczych, gospodarczych, etnograficznych. Realizacja niektórych zamierzeń trwała lata. Fotograficzne wyprawy analizowały przyczyny załamania się bałtyckiej polityki Krzywoustego, szły szlakami armii Napoleona, tropem szlaków i bitew powstańców. Badano i dokumentowano wpływ człowieka na przyrodę. Zgromadzone materiały służyły jako ilustra-

cje w pracy oświatowej, publikacjach naukowych i przewodnikach, były gromadzone w PTK-owskich muzeach.

Niemalą przyczyniły się do popularyzacji kraju pocztówki wydawane przez PTK, a wykorzystujące zdjęcia najwybitniejszych fotografów. Pamiętać trzeba, że dzieło to w okresie, gdy poza najbliższym otoczeniem ludzie nie znali kraju, odwiedzało się co najwyżej Kraków i Ojców.

Odczyty, prelekcje, szkolenie, gromadzenie zbiorów - to wszystko prowadzi 21 oddziałów PTK, w skali masowej i wszędzie. Mnożą się konkursy, wystawy. Jedną z bardziej znanych były wystawa w warszawskiej Zachęcie w 1912 roku. Obrazowała ona całą Polskę, uwidoczniała regionalistyczne traktowanie tematu zarówno przez organizatorów jak i twórców i cieszyła się ogromnym powodzeniem.

Po odzyskaniu niepodległości przychodzą trudne czasy dla fotografii krajoznawczej. Rozpada się funkcjonująca dotąd wspólnota interesów. Odchodzi z PTK najbardziej znani artyści fotograficy. Tworzyć będą teraz optymistyczne obrazy Polski pięknej, zalanej słońcem, spowitej malowniczą mgłą. Ginią problemy polityczne, społeczne, ekonomiczne. Estetyka krajoznawcza piękna i doskonałości technicznej staje się zgubnym wzorcem dla amatorów. Fotografie dokumentalną traktowano jako pozabawione wartości i ambicji rzemiosło, zajmują się nią już tylko wyspecjalizowane instytucje i jednostki.

Okres międzywojenny nie sprzyjał zatem rozwojowi fotografii krajoznawczej. Nie sprzyjał jej również okres bezpośrednio po II wojnie światowej - z jednej strony działały nadal kanony fotografii estetyzującej, z drugiej wkradał się nurt realizmu socjalistycznego. Ale przecież i w tym okresie powstawały wybitne dzieła fotografii dokumentalnej. Wspomnienia wymaga fotograficzna dokumentacja Ziemi Odzyskanych stworzona z inicjatywy Mieczysława Orłowicza. Walory fotografii krajoznawczej odkrył on dużo wcześniej. Już przecież w początkach naszego wieku gromadził zbiory fotograficzne, które miały ozdobić dworce kolejowe w Galicji.

Po odejściu pokolenia Orłowicza i Janowskiego zabrakło koncepcji fotografii krajoznawczej. Idea odżyła dopiero podczas Kongresu Krajoznawczego w Gdańsku.

Jak można scharakteryzować obecną fotografię krajoznawczą w PTTK? Bez wątpienia dokumentalna. Dokumentuje tak piękno kraju, jego przemiany, jego specyficzną urodę, jak i obyczaje, wydarzenia. Ostrzega przed niszczeniem zasobów przyrodniczych, wnosi walory publicystyczne, stara się służyć miłowaniu kraju. Tropiąc w pracach znamienne cechy polskości, przywraca swoim działaniom walory regionalizmu.

Czym jest zatem fotograficzne zdjęcie krajoznawcze? Nie musi być dziełem sztuki, ale musi być dokumentem czasu, stanu, przemian. Jest tylko wtedy dobre, gdy wiernie rejestruje rzeczywistość. Dziś uważamy, że fotografem krajoznawczym jest ten, kto świadomie tworzy i gromadzi cykle tematyczne zdjęć krajoznawczych, poświęcone opisowi regionu, pracy, obyczajowości. Temu też służy dzisiejsza fotografia krajoznawcza.

Wędrowkę po regionach kraju, w których działały i tworzyły krajoznawstwo oddziały Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego rozpoczął honorowy Prezes Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Kielcach kol. Bohdan BEŁDOWSKI.

W swej wypowiedzi przedstawił krótko program obchodów 75-lecia powstania oddziału PTK w Kielcach. Inaugurację jubileuszu połączono z obchodami Światowego Dnia Turystyki. Między innymi zrealizowano wycieczkę na historycznej trasie pierwszej wycieczki kieleckiego PTK: Kielce - Ciekoty - Święta Katarzyna.

Centralnym punktem obchodów 75-lecia będzie, planowana na koniec marca 1983 roku, inauguracja Świętokrzyskiego Muzeum Turystyki i Krajoznawstwa. Kontynuować ono będzie tradycje pierwszego na tych ziemiach muzeum PTK, przekształconego w 1970 roku w Oddział Muzeum Narodowego. Kieleccy działacze PTTK chcieliby, aby nowa placówka muzealna odegrała taką samą rolę w życiu mieszkańców, jak jej poprzedniczka. Istnieją ku temu przesłanki - idea otwarcia muzeum spotkała się z żywym zainteresowaniem społeczeństwa.

Kol. Bełdowski wspominał również o inicjowanych przez PTTK badaniach naukowych. Towarzystwo Przyjaciół Górnictwa, Hutnictwa i Przemysłu Staropolskiego powołane z inspiracji PTTK prowadzi stale badania nad przeszłością ziemi kieleckiej. Przewiduje się między innymi zwołanie międzynarodowego sympozjum naukowego, poświęconego starożytnemu przemysłowi.

Prezes Zarządu Wojewódzkiego PTTK w Kaliszu, kol. Edmund SOBKOWICZ przedstawił historię turystyki i krajoznawstwa na ziemi kaliskiej. Rozwój krajoznawstwa na tym terenie był wynikiem aktywnej działalności o charakterze patriotycznym, prowadzonej również już wcześniej, przez inne polskie organizacje. Wieść o powstaniu PTK w Warszawie spotkała się z ogromnym zainteresowaniem, już w lutym 1907 roku rozpoczęto prace organizacyjne. Na oficjalne zarejestrowanie oddziału PTK trzeba było jednak czekać ponad rok - nastąpiło ono 24 kwietnia 1908 roku.

Działalność PTK, to przede wszystkim interesujące odczyty, cieszące się dużym zainteresowaniem. Wspomnieć warto, że teksty tych odczytów były wydawane drukiem i dostępne w sprzedaży. PTK organizowało wiele interesujących wycieczek, część z nich - to wycieczki "zagraniczne" - na tereny innych zaborów. Dużą rolę w kulturalnym życiu Kalisza odegrało Muzeum Regionalne, zorganizowane przy współudziale Towarzystwa Popierania Przemysłu i Handlu. Kol. Sobkowiec przedstawił również krótko działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego na ziemi kaliskiej. Wspomniał o początkach powojennej turystyki i krajoznawstwa - skierowanych szczególnie na tereny Ziemi Odzyskanych. Osiągnięciem PTTK jest stworzenie na terenie województwa kaliskiego dwóch muzeów regionalnych.

W końcowej części wystąpienia zaprosił Władze PTTK do udziału w obchodach 75-lecia zorganizowanej turystyki i krajoznawstwa na ziemi kaliskiej jesienią 1983 roku.

W krótkim wystąpieniu Przewodniczący Komisji Historii i Tradycji ZG PTTK kol. Janusz ŻMUDZIŃSKI, przedstawił koncepcję stworzenia przy Centralnej Bibliotece PTTK zbiorów specjalnych. Miałyby one na celu dokumentowanie działalności zarówno Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, jak też jego poprzedników - Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego i Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Zbiory gromadzone byłyby w trzech zasadniczych grupach: biografie działaczy turystycznych i krajoznawczych, dokumentalna fotografia krajoznawcza i pocztówka krajoznawcza. Zaproponowano, aby Prezydium ZG PTTK podjęło na najbliższym posiedzeniu uchwałę w sprawie działalności historycznej Towarzystwa.

W nawiązaniu do wystąpienia kol. Żmudzińskiego kol. kol. Edmund MIEROSZEWICZ i Stefan CAŁCZYŃSKI przedstawił wniosek wiążący się z dokumentowaniem działalności turystycznej i krajoznawczej w Polsce. Wielki dorobek organizacji działających przed PTTK winien być ujęty w formie syntetycznego dokumentu, na przykład filmu dokumentalnego, opracowanego na podstawie materiałów ikonograficznych, archiwalnych i innych dokumentów z działalności PTTK, PTK oraz ludzi

związanych z tymi organizacjami, szczególnie zasłużonych w krzewieniu turystyki i krajoznawstwa. Dokumentalny film „Łotkometrażowy, przedstawiający historię i dorobek ruchu turystyczno-krajoznawczego w Polsce, byłby cennym dokumentem, służącym nie tylko dydaktyce i wychowaniu ale i popularyzatorstwu.

W dalszej części posiedzenia rozpoczęto dyskusję, związaną głównie z działalnością Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego. Kol. Jadwiga JAROSZOWA przypomniała kilka faktów z działalności Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w okresie bezpośrednio po zakończeniu II wojny światowej.

Kol. Tadeusz GALIAN - wspominając dawnych działaczy PTK i PTTK - zaproponował rozważenie udzielenia najbardziej potrzebującym pomocy materialnej.

Kol. Zbigniew KORZYBSKI - dyrektor Zespołu Szkół Zawodowych Dyrekcji Generalnej P.P. Koleje Państwowe wspominał o Aleksandrze Janowskim, inicjatorze stworzenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, absolwencie Szkoły Techniczno-Kolejowej Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej. Spadkobiercą tradycji Szkoły jest dzisiejsze Technikum Kolejowe im. Jana Rabanowskiego, wchodzące w skład Zespołu Szkół Zawodowych. W maju 1983 roku na murach szkoły wmurowana zostanie tablica pamiątkowa ku czci Aleksandra Janowskiego.

Kol. Jan KUCZKOWSKI krótko scharakteryzował początki krajoznawstwa na ziemi leszczyńskiej.

W podsumowaniu dyskusji kol. Juliusz BRAUN podkreślił, że posiedzenie plenarne, będące jednocześnie spotkaniem dawnych działaczy PTK i PTTK, pozwoliło określić idee krajoznawstwa i działalność turystyczną miarą integralności środowiska w skali czasowej, przestrzennej i problemowej.

W końcowej części posiedzenia plenarnego zebrani zapoznali się z przedstawionym przez kol. Tadeusza SYRYJCZYKA - Wiceprezesa Zarządu Głównego PTTK projektem programu obchodów 110 rocznicy utworzenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Po dyskusji podjęto Uchwałę, której tekst podajemy w pełnym brzmieniu.

UCHWAŁA nr 25/X/82
ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK

z dnia 4 grudnia 1982 r. w sprawie zatwierdzenia programu obchodów 110 rocznicy utworzenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

1. W 1983 roku upływa 110 rocznica utworzenia Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze kontynuuje jego działalność, otacza szacunkiem dorobek i dziedzictwo. Fundamentalne cele PTT, do których należało poznanie i uprzyśpieszenie gór, ale też i ich ochrona, pozostają aktualne także w obecnej działalności PTTK. Dziś, gdy walory gór są poważnie zagrożone, główną treścią kontynuacji przesłania PTT będą nasze konsekwentne starania o uczynienie gór terenem dojrzałej i rozumnej turystyki, przez którą i dla której będziemy walczyć o ochronę walorów przyrodniczych, krajobrazowych i historycznych polskich gór.

2. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze 110 rocznicę utworzenia uroczystości ogólnopolskiej w 1983 roku, których programem jest: Turystyki Górskiej ZG PTTK

a/ uroczyste spotkanie z byłymi członkami Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego przez Komisję Turystyki Górskiej PTTK,

b/ sympozjum biograficzne

3. Obchody jubileuszowe rozpoczynają się 11 października 1983 roku w Łodzi, gdzie tamtejsze Muzeum Turystyki i Krajoznawstwa PTTK-owskim planuje się zorganizowanie wyjazdowego Prezydium KTG ZG PTTK, połączonego z zebraniem ZW PTTK w Łodzi.
4. Jednocześnie Zarząd Główny PTTK zwraca się do wszystkich Oddziałów PTTK, które uprzednio działały w ramach PTT o zorganizowanie obchodów 110-lecia PTT we własnym środowisku. Szczególnej uwagi Oddziałów polecamy różne formy uczczenia pamięci działaczy PTT, których aktywność pozostawiła trwałe ślady w dorobku Towarzystwa.
5. Zarząd Główny PTTK zaleca instytucjom wydawniczym PTTK uwzględnienie 110 rocznicy utworzenia PTT w treści i formie wydawnictw w 1983 roku. W roku jubileuszowym dla PTT zostanie zainicjowana działalność księgarni górskiej "Pod Wierchami", prowadzonej przez Oddział Krakowski PTTK i Komisję Turystyki Górskiej ZG PTTK.
6. Zarząd Główny PTTK zobowiązuje Prezydium ZG do przygotowania i ogłoszenia w porozumieniu z innymi instytucjami konkursu na pamiątki działaczy PTT.
7. Zarząd Główny PTTK zwraca się do Komisji Turystyki Górskiej i Oddziałów PTTK, które kontynuują działalność PTT, aby rozważyły możliwość wystąpienia do władz terenowych o utrwalenie pamięci działaczy Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego poprzez nadanie nazw ulicom w miejscowościach, w których żyli lub dla których ponieśli szczególne zasługi.

Uroczyste posiedzenie plenarne Zarządu Głównego PTTK zamknął Prezes ZG PTTK kol. Andrzej GORDON.

W przerwie obrad uczestnicy Plenum zapoznali się z ekspozycją wydawnictw Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego przygotowaną przez Centralną Bibliotekę PTTK. Ekspozycja pochodzi z początku XX wieku egzemplarze przewodników po regionach Polski i świata, mapy, których wydanie często inspirowało PTK, a również słynne pocztówki krajoznawcze PTK, wydawane od 1907 roku, łącznie w milionowych nakładach. Wiele miejsc poświęcono ciągłym wydawnictwom Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego - "Ziemi" i "Orlemu Lotowi", które tak wiele przyczyniły się do popularyzacji krajoznawstwa w naszym kraju. Przewodnikiem po wystawie był jeden z weteranów polskiego krajoznawstwa kol. Edmund MIEROSZEWICZ.

Z okazji 75 rocznicy powstania Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego Zarząd Główny PTTK nadał dyplomy wybitnym działaczom PTK, którzy dzieło krzewienia idei krajoznawczych, miłowania Ojczyzny i ofiarnej dla Niej pracy kontynuują w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym.

Dyplomy nadano również Oddziałom PTTK, które działały niegdyś w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym, a obecnie, w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym kontynuują swą chlubną tradycję.

